

UNIVERZITA PARDUBICE

FAKULTA FILOZOFICKÁ

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2013

Adéla Kalenská

Univerzita Pardubice

Fakulta filozofická

Internet jako volnočasová aktivita dětí a mládeže

Adéla Kalenská

Bakalářská práce

2013

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: Adéla Kalenská
Osobní číslo: H10262
Studijní program: B6107 Humanitní studia
Studijní obor: Humanitní studia
Název tématu: Internet jako volnočasová aktivita dětí a mládeže
Zadávající katedra: Katedra věd o výchově

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cílem této bakalářské práce je porovnat, jak využívají internet děti a jak mládež. V teoretické části popíši vznik a vývoj internetu a vliv internetu na vývoj osobnosti dítěte a mladistvého. Rozčlením možnosti (funkce) internetu na: vzdělávání a sběr informací, komunikaci, počítačové hry a ostatní možnosti internetu jako nakupování online nebo stahování dat. V praktické části provedu kvantitativní výzkum pomocí dotazníkového šetření. Zaměřím se na dvě věkové skupiny, a to na děti na druhém stupni základních škol a na mládež na středních školách a zkusím najít rozdíl v tom, jak internet používají mladší děti v porovnání se staršími. Pomocí dotazníku chci zjistit, jaký mají postoj k internetu a jeho nabízeným službám, k čemu internet nejčastěji používají, kolik svého volného času stráví u počítače, zda používají nějaké komunikační aplikace. Dále se budu zajímat, zda používají internet při výuce, jakým způsobem ho využívají a jestli tuto zkušenost hodnotí kladně. Výsledky dotazníkového šetření budu interpretovat v závěru své práce.

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy:

Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

- GAVORA, P. Úvod do pedagogického výzkumu. 1. vydání. Brno: Paido, 2000. 207 s. ISBN 80-85931-79-6.
- JIRÁK, Jan. Média a společnost: stručný úvod do studia medií a mediální komunikace. 1. vydání. Praha: Portál, 2003. 207 s. ISBN 80-71786-97-7.
- LANGMEIER, J. KREJČÍŘOVÁ, D. Vývojová psychologie. 4. vydání. Praha: Grada, 2006. 368 s. ISBN 80-247-1284-9.
- PÁVKOVÁ, Jiřina. Pedagogika volného času: teorie, praxe a perspektivy. 4. vydání. Praha: Portál, 2008. 221 s. ISBN 978-80-7367-423-6.
- ŠMAHEL, David. Psychologie a internet: děti dospělými, dospělí dětmi. Praha: Triton, 2003. 158 s. ISBN 80-7254-360-1.

Vedoucí bakalářské práce:

PhDr. Jana Křišťálová

Katedra věd o výchově

Datum zadání bakalářské práce:

28. března 2012

Termín odevzdání bakalářské práce:

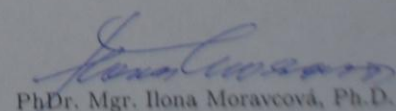
31. března 2013

prof. PhDr. Petr Vorel, CSc.

děkan

 Univerzita Pardubice
Fakulta filozofická
532 10 Pardubice, Studentská 84
L.S.

PhDr. Mgr. Ilona Moravcová, Ph.D.

vedoucí katedry

Prohlašuji:

Tuto práci jsem vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v Univerzitní knihovně.

V Pardubicích dne

Adéla Kalenská

PODĚKOVÁNÍ

Touto cestou bych ráda poděkovala především vedoucí této práce, paní PhDr. Janě Křišťálové, za vstřícný přístup, čas věnovaný konzultacím a poskytnutí cenných rad. Dále chci poděkovat všem respondentům, kteří se na mém výzkumu podíleli a všem ostatním, kteří mi poskytli užitečné informace.

ANOTACE

Tato bakalářská práce se věnuje internetu jako volnočasové aktivitě a porovnává rozdíl jeho používání mezi dětmi a mládeží. Celá bakalářská práce je rozdělena na dvě části. Ústředními tématy teoretické části jsou volný čas, Internet, jeho historie a možná použití, a vývoj osobnosti pubescenta a adolescenta. Část praktická se zabývá rozdíly mezi používáním internetu dětmi a mládeží a interpretuje výsledky dotazníkového šetření.

KLÍČOVÁ SLOVA

internet, volný čas, vývoj osobnosti, pubescent, adolescent

TITLE

Internet as a leisure activity of children and youth

ANNOTATION

This bachelor thesis deals with the Internet as a leisure activity and compares the difference of its use between children and youth. The whole thesis is divided into two parts. The central themes in the theoretical part are leisure time, Internet, its history and possible uses, and the development of personality in puberty and adolescence. The practical part deals with the differences between using the internet by children and youth and interprets the results of the questionnaire survey.

KEYWORDS

internet, leisure time, development of personality, puberty, adolescent

Obsah

Úvod	9
I Teoretická část.....	11
1 Volný čas.....	11
1.1 Pohledy na volný čas.....	12
1.2 Dějinný vývoj volného času.....	13
1.3 Využití a organizace volného času.....	15
2 Internet	18
2.1 Vznik a vývoj internetové sítě.....	18
2.2 Internet v České republice.....	20
2.3 Funkce internetu.....	20
2.3.1 Vzdělávání a sběr informací	20
2.3.2 Počítačové online hry.....	21
2.3.3 Komunikace	21
2.3.4 Ostatní možnosti internetu	23
3 Vývoj osobnosti v období dospívání.....	24
3.1 Osobnost pubescenta (starší školní věk)	24
3.1.1 Charakteristika vývojového období puberty.....	24
3.1.2 Vývoj poznávacích procesů – kognitivní vývoj	25
3.1.3 Socializace	26
3.1.4 Emoční vývoj.....	26
3.2 Osobnost adolescenta	27
3.2.1 Charakteristika vývojového období adolescence.....	27
3.2.2 Vývoj poznávacích procesů – kognitivní vývoj	28
3.2.3 Socializace	28
II Praktická část.....	30
4 Výzkumný projekt.....	30
4.1 Hypotézy výzkumného projektu	30

4.2	Metoda výzkumu.....	31
4.3	Předvýzkum.....	32
4.4	Výsledky a vyhodnocení výzkumu	32
4.5	Verifikace hypotéz	44
Závěr	.....	47
Seznam použitých informačních zdrojů	.....	49
	Literatura	49
	Internetové zdroje.....	51
Přílohy	.....	52

Úvod

Výchova dnešní mladé generace probíhá v nejrůznějších prostředích jako je škola, rodina, prostředí médií nebo ve volném čase. Právě tímto časem se bude zabývat tato bakalářská práce, přesněji pak internetem jako volnočasovou aktivitou. Volný čas je důležitou součástí života dětí, ale i dospělých. Tento čas je u dětí podmíněn především školou a rodinou, od toho se pak odvíjí druh a délka jejich aktivit v tomto čase. Když se řekne volný čas dětí, tak mě napadají slova s ním spojená jako zábava, odpočinek nebo mimoškolní kroužky a výchova. Je dobré, aby tito mladí lidé byli směřováni a ovlivňováni nějakým směrem, jelikož jejich zkušenosti nejsou zatím plnohodnotné a dostatečně rozvinuté, a to hlavně rodiči a pedagogy. Využívání volného času také zajisté do určité míry ovlivňuje sociální prostředí, ve kterém jedinec vyrůstá a žije. Pro děti to jsou především rodiče, kteří jim slouží jako vzor, jak v pozitivním, tak v negativním slova smyslu.

Jeden ze způsobů, a dle mého názoru velmi častý způsob, jak dnešní děti a mládež tráví svůj čas, jsou počítačové technologie a s nimi úzce propojené internetové připojení. Z rok starých statistik vyplývá, že v České republice je přes 7 200 000 uživatelů internetu a z toho 3 500 000 má založený účet na Facebooku¹. Tato čísla každý rok narůstají. Nejpočetnější skupinou uživatelů internetu, podle Českého statistického úřadu, jsou právě lidé mezi 16 a 24 lety². Je těžké říci, je-li tomu dobře, že mladí lidé využívají internet nejvíce, ale samozřejmě záleží na tom, k čemu ho daná skupina využívá nejčastěji. Právě to se také pokusím zjistit v mé praktické části pomocí dotazníku. Internet s sebou přináší jak pozitiva, tak negativa. Je na každém z nás jaká pozitiva pro nás internet má a naopak co za rizika a nedostatky na něm shledáváme.

Myslím si, že dnes už v téměř každé domácnosti nalezneme počítač, notebook, tablet nebo mobilní telefon, pomocí kterých se dá připojit na internet. Internetová síť v dnešní době obsahuje nepřeberné množství informací, které ale nemusí být vždy založené na pravdě, firem, videí, hudby, obrázků, e-shopů či online her a dalších. Právě při hledání nejrůznějších informací si můžeme díky internetu leckdy ušetřit náš čas a může nám tak zbýt více času volného, který strávíme samozřejmě dle našich zvyklostí.

---

¹ Internet Users in the European Union. [online]. [cit. 2012-10-10]. Dostupné z: <http://www.internetworldstats.com/stats9.htm>

² Internet access by age group, 2011. [online]. [cit. 2012-10-10]. Dostupné z: <http://www.newmediatrendwatch.com/markets-by-country/10-europe/43-czech-republic>

V první kapitole vysvětlím pojem volný čas, popíši jeho historii a jak ho dnešní děti a mládež mohou využívat a využívají. V další kapitole se budu věnovat vývoji internetové sítě od počátku až do současnosti a popíši její funkce. Ve třetí kapitole stručně charakterizuji vývojové období pubescentů a adolescentů a dále rozeberu kognitivní, emoční a sociální vývoj jejich osobnosti.

Cílem této práce je zjistit a porovnat jak využívají internet děti a mládež a čím se ve svém volném čase v tomto umělém/virtuálním světě zabývají. Praktickou částí bude kvantitativní výzkum pomocí dotazníkového šetření, kde budou dotazovány děti z druhého stupně základních škol a studenti středních škol.

I Teoretická část

1 Volný čas

Kdybych měla vysvětlit pojem volný čas vlastními slovy, tak ho popíši jako čas, kde se můžeme dobrovolně rozvíjet a seberealizovat, jako zábavu, ale také jako čas, ve kterém můžeme relaxovat a nedělat vůbec nic. Záleží na každém jednotlivci, jak si tento základní pojem zkonkretizuje. Každopádně to jsou činnosti, které dělat můžeme a chceme.

Podle Hofbauera je to „čas, kdy člověk nevykonává činnosti pod tlakem závazků, jež vyplývají z jeho sociálních rolí, jako čas, který zbývá po splnění pracovních i nepracovních povinností a jako dobrovolnou činnost, do níž člověk vstupuje s očekáváním a přináší mu příjemné zážitky a uspokojení.“³ Pod pojem volný čas se dají zahrnout slova jako zábava, potěšení, dobrovolné učení či pouhý odpočinek. Do volného času dětí se nezahrnuje škola a s ní spojené povinnosti po vyučování, základní lidské potřeby jako jídlo, spánek a hygiena, a dále činnosti spojené s domácností. Ovšem v dospělosti si může člověk utvořit z těchto činností i svého koníčka.⁴

U volného času dětí a mládeže je z výchovných důvodů žádoucí, aby byl tento čas pedagogicky ovlivňován. Avšak dítě nesmí být do ničeho nuceno, vše musí být dobrovolné a činnosti musí být pestré a přitažlivé, aby tento vliv na dítě byl účinný. Míra ovlivňování pak závisí také na věku dítěte a jeho sociální a mentální vyspělosti.⁵

Francouzský sociolog volného času, Roger Sue, rozděluje funkce volného času na:

- psychosociologickou;
- sociální;
- terapeutickou;
- ekonomickou.

V psychosociologické funkci jde hlavně o uvolnění, zábavu a rozvoj. Funkce sociální zahrnuje socializaci v různých sociálních prostředích včetně rodiny a sdružování s ostatními jedinci, symbolickou příslušnost k některé sociální skupině a obsahuje potvrzení vlastní osobnosti a sociální uznání. Smyslový rozvoj, zdravotní hledisko, prevenci chorob a zdravý životní styl zahrnuje terapeutická funkce. A poslední

---

³ HOFBAUER, Břetislav. *Děti, mládež a volný čas*. Praha: 2004. s. 13.

⁴ PÁVKOVÁ, J. a kol. *Pedagogika volného času: teorie, praxe a perspektivy výchovy mimo vyučování a zařízení volného času*. Praha: 2008. s. 13.

⁵ Tamtéž. s. 13-14.

ekonomická funkce, která se soustředí na pozitivní vliv uplatnění člověka v profesní činnosti a na výdaje účastníků vynakládané na aktivity volného času.⁶

1.1 Pohledy na volný čas

Výše zmiňované funkce se dají chápat i jako různé pohledy na problematiku volného času. Z ekonomického hlediska se stal volný čas odvětvím, které je využíváno jak pro výchovnou a vzdělávací činnost, tak i komerčně. Průmysl volného času je většinou dobře prosperujícím odvětvím, který se však často vzdaluje od cíle vzdělávat a kultivovat osobnost.

Ze sociálně psychologického hlediska je důležité sledovat, jak činnosti ve volném čase přispívají k utváření mezilidských vztahů. Způsob využívání volného času u dětí je ovlivněn sociálním prostředím a to především rodinou, protože rodiče jsou pro děti vzorem. Jedním ze silně působících sociálních vlivů jsou v dnešní době také masmédiá, zejména televize a internet. Jejich působení má své pozitivní i negativní stránky. V televizi mohou děti narazit na nebezpečí plynoucí z nevhodných pořadů a na internetu mohou čím dál častěji narazit na stránky s nevhodným obsahem, které jsou určeny pro osoby starší 18-ti let.⁷

Psychologické a pedagogické hledisko bere v úvahu, že výběr jednotlivých aktivit, zájmů a potřeb je daný individualitou člověka. Společnost by proto měla poskytovat variabilní možnosti pro přínosné využívání volného času. Zároveň je však také zvážit do jaké míry a jakým způsobem činnosti ve volném čase přispívají k uspokojování biologických i psychických potřeb člověka.

Politický pohled, který zahrnuje veškeré zásahy do volného času obyvatelstva ze strany státních orgánů. Ať je to školská politika nebo pozornost věnovaná zařízením pro ovlivňování volného času v rámci školské soustavy.

Posledním hlediskem je zdravotně-hygienické, které podporuje zdraví, tělesný a duševní vývoj člověka, jako je například uspořádání denního režimu, křivka výkonnosti jedince, hygiena prostředí či sociálních vztahů.⁸

---

⁶ HOFBAUER, Břetislav. *Děti, mládež a volný čas*. Praha: 2004. s. 14.

⁷ PÁVKOVÁ, J. a kol. *Pedagogika volného času: teorie, praxe a perspektivy výchovy mimo vyučování a zařízení volného času*. Praha: 2008. s. 15-17.

⁸ Tamtéž. s 16-17.

1.2 Dějinný vývoj volného času

Chápání pojmu volný čas se měnilo jak v historii, tak i v ohledu na optiku, jíž byl pojem volného času nazírán. Jedním z hlavních rysů vývoje společnosti je růst volného času na úkor práce. Změny ve vývoji volného času byly odlišné u lidí různých společenských vrstev a sociálního postavení a dozvědět se, jak lidé dříve trávili volný čas, můžeme především z beletrie. Lidé si však velmi brzy uvědomili, že je třeba starat se o děti i po vyučování. Tato potřeba zrodila aktivity a zařízení volného času. Pojem volný čas se v dnešním slova smyslu začal používat až v době osvícenství.

Od antiky až po středověk měli lidé přibližně 150-175 volných dnů, tedy dnů, kdy se nemohlo pracovat, avšak porovnávat kvalitativně tyto hodnoty s dnešními se dají jen stěží. V těchto dobách samozřejmě pojem volný čas neznali, avšak ve starověku používali staří Řekové pro odpočinek a oddech latinské slovo *scholé*, které se dnes překládá jako škola.⁹ Pro ně to byl právě čas, kdy mohli pěstovat tělo i ducha a věnovat se různým druhům umění. U Aristotela můžeme nalézt doporučení pro chvíle prázdné, tedy vzdělávat se, kultivovat. V humanismu se poprvé začíná „volný čas“ spojovat s problematikou osobní svobody, v této době je poprvé vyjádřen zvýšený nárok jedince na svobodu v pravém slova smyslu, v pojmu „volný čas“ tak humanismus definuje požadavek nezávislosti jednotlivce.

Počátky výchovy ve volném čase začínají po skončení třicetileté války roku 1648. V průběhu 17. století si bohatší obyvatelé začali stavět mimo městské hradby tzv. „víkendové domy“, ve městech vznikaly kluby, kavárny a spolky dospělých. Sám volný čas se stal výsadou menšiny, neboť pracující vrstvy měly volného času nepoměrně méně. V této době nemohu opomenout přínos J. A. Komenského, který se ve svém díle zmiňuje o životě v tehdejších dětských domovech, o významu her a také významu školního divadla ve výchově dětí.

Oddělování míst pro práci a volný čas začalo probíhat od první poloviny 19. století. Zástupci dělníků se snažili o postupné zkracování pracovní doby, která tvořila zásadní část dne a celého života dospělých, mládeže a dětí. Snažili se o získání dostatku času na regeneraci pracovní síly a také, aby si rozšířili vzdělání a rozvíjeli své zájmy. Postupem času se začaly tvořit vzdělávací, hudební, divadelní, tělovýchovné nebo turistické spolky.

---

⁹ SPOUSTA, V. a kol. *Teoretické základy výchovy ve volném čase. Úvod do studia pedagogiky volného času*. Brno: 1994.

Také se konaly různé výlety, slavnosti nebo shromáždění. Dále se rozvíjely kluby, dělnické domy, zájmové, odborové, sociální a politické organizace.¹⁰ V první polovině 19. století byla pracovní doba 12-14 hodin denně, avšak po desetiletích sociálních bojů, její délka klesla na 8 hodin denně a 48 hodin týdně. Postupem času tento pracovní čas klesl na 40 hodin týdně a 5 pracovních dnů.¹¹ V 19. století pak dochází k velmi dynamickému rozvoji společnosti a to hlavně v hospodářsko-politickém směru. Evropa se nachází před vlnou revolucí roku 1848, po kterém nastává rozvoj průmyslu a chudá mládež přichází do měst hledat práci. V tu chvíli se začíná řešit otázka, co s jejím vzděláním, výchovou i volným časem a vzniká zájem o její řešení.¹²

Před první světovou válkou vzniká hnutí skauting, které je určeno pro mládež a děti. Je založeno Sirem Robertem Baden-Powelem, který pochází z Anglie. Avšak situace v Čechách se poněkud lišila. Ve druhé polovině 19. století jsou Čechy a Morava hojná na činnosti různých spolků a sdružení. Vznikaly hlavně pěvecké, čtenářské či vzdělávací spolky a také tělovýchovná organizace Sokol. Hnutí skauting k nám dorazilo až na přelomu století.¹³

V průběhu 19. a zejména 20. století se volný čas stal významnou dimenzí každého lidského života. Tehdy nastupující industrializace s sebou přinášela rozdělení dne pracovní dobu a čas po ní. Rozšiřuje se tu celkový objem volného času celé populace. Vlivem urbanizace se zvyšuje počet obyvatel měst, kam se populace stěhuje z venkova. Volný čas se tak stal hodnotou svobody jedince, kdy nemusí dělat, co je mu určováno, ale zůstává mu prostor k vlastní volbě. Tato touha po svobodě umožnila zrod aktivit a zařízení volného času.

Od roku 1945 můžeme zaznamenat ve vývoji společnosti tři etapy vývoje pojetí volného času. První etapa zahrnuje 50. - 60. léta, kdy společnost upřednostňuje práci a její protipól tvoří volný čas. Základní funkcí volného času se stává odpočinek, rekreace, oddech za účelem reprodukce pracovní síly. Vzdělávání je vnímáno pouze jako zvyšování kvalifikace.¹⁴ Druhou etapu zahrnují 70. – 80. léta, kde je volný čas začínán brán jako čas, kde může jedinec uspokojovat hmotné a kulturní potřeby, kde už to není čas pouze odpočinku, ale kde lidé chtějí zábavu a prožitky. Vzdělávání dospělých je spojeno

¹⁰ PÁVKOVÁ, J. a kol. *Pedagogika volného času: teorie, praxe a perspektivy výchovy mimo vyučování a zařízení volného času*. Praha: 2008. S. 21.

¹¹ HOFBAUER, Břetislav. *Děti, mládež a volný čas*. Praha: 2004. s. 25-26.

¹² PŘADKA, M. *Kapitoly z dějin pedagogiky volného času*. Brno: 1999. s. 26.

¹³ Tamtéž. S. 27, 52.

¹⁴ NĚMEC, Jiří. a kol. *Kapitoly ze sociální pedagogiky a pedagogiky volného času*. Brno: 2002. S. 15.

s potřebou seberealizace. Pro děti a mládež vzniká velké množství zájmových kroužků jak ve školách, tak i mimo ně. Rozvíjí se také síť pionýrů, ale také stanice techniků a přírodovědců. Poslední třetí etapa je časově ohraničena devadesátými léty. Zde se dostáváme od vyváženosti mezi prací a volným časem k přemíře volného času.

1.3 Využití a organizace volného času

Prostředí, ve kterém děti tráví svůj volný čas, jsou velmi různorodá. Protože děti mají relativně hodně volného času, je důležité, aby společnost měla nějaký zájem o to, jak děti tento čas tráví. Výchovu dětí ve volném čase samozřejmě nemůže zabezpečit jen rodina, která nemusí mít vždy dostatek času, ale nemá ani potřebné kvalifikace pro různé činnosti.¹⁵ Zájmové činnosti pro děti a mládež mají v dnešní moderní společnosti samozřejmě institucionální zabezpečení. Jsou tu nejrůznější instituce, které se zabývají rozvojem jejich zájmů. Způsob využívání volného času je také jedním z důležitých ukazatelů životního stylu a důležitou hodnotou, avšak každý jedinec mu přisuzuje různý význam. V současnosti se stala dominantním těžištěm volného času dětí a mládeže televize a u některých skupin mládeže je masivně využíván právě internet. Dále bych mohla zmínit poslech hudby, návštěvy restauračních zařízení, schůzky s vrstevníky a bohužel i nicnedělání. Prohlubuje se spíše pasivita, konzumnost a nenáročnost aktivit a snižuje se jejich frekvence.

Jedním z cílů výchovy je naučit člověka rozumně využívat volný čas, formovat jeho zájmy, podporovat celoživotní zájem. Primárním prostředím, kde je jedinec ovlivňován, je samozřejmě rodina. Na ni také navazuje řada dalších institucí, zařízení a sdružení, kde děti a mládež tráví volný čas.

Aktivity volného času můžeme rozdělit do několika základních skupin, a to: vzdělávací aktivity, zájmové kroužky, sportovní aktivity a všestranně zaměřené aktivity. Poslední jmenované aktivity spojují dvě a více z uvedených činností a často kladou větší důraz na výchovu, soužití v kolektivu, sociální schopnosti a pobyt v přírodě.¹⁶

Základní formou výchovy mimo vyučování jsou školní družiny a školní kluby na základních školách. Vznikly po 2. světové válce jako zařízení výchovy a péče o děti zaměstnaných rodičů. Školní kluby nejsou tolik využívány, jelikož děti na 2. stupni

---

¹⁵ PÁVKOVÁ, J. a kol. *Pedagogika volného času: teorie, praxe a perspektivy výchovy mimo vyučování a zařízení volného času*. Praha: 2008. s. 14.

¹⁶ Tamtéž s. 231.

základních škol jsou už poměrně samostatní, mívají povinnosti doma a mají více možností využívání volného času než děti z 1. stupně a také proto, že je finančně náročnější zřídit klub. Školní kluby jsou založeny na dobrovolné docházce a děti se zde věnují odpočinkovým, rekreačním, zájmovým činnostem a činnostem, které souvisí s přípravou na vyučování.¹⁷

Dalšími středisky pro volný čas dětí a mládeže jsou domy dětí a mládeže a stanice zájmových činností. Jsou zřizovány jako jedna z možných forem středisek pro volný čas dětí a mládeže. „*Jejich posláním je naplňovat rekreační a výchovně-vzdělávací funkci se širokou zájmovou působností.*“¹⁸

Dlouhodobou tradici u nás mají také další zařízení volnočasových aktivit dětí a mládeže – a to základní umělecké školy. Tyto školy rozvíjí zájmy a nadání dětí a mládeže v různých oborech umění jako je hudba, tanec, literárně-dramatický obor nebo výtvarná výchova. Dříve byly tyto školy označovány názvem lidová škola umění. Statut každé základní umělecké školy se řídí vyhláškou o základním uměleckém vzdělávání, č. 71/2005 Sb. ze dne 9. února 2005, vydané Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy ČR.

O volný čas dětí a mládeže pečují také nejrůznější sdružení, která si kladou vzdělávací, výchovné nebo rekreační cíle, podle svého zaměření. Patří sem například Skaut, Pionýr, Česká tábornická unie, Duha, Hnutí Brontosaurus, YMCA (Křesťanské sdružení mladých lidí) nebo Český svaz tělesné výchovy.

Stále významnější součástí volného času dětí a mládeže se stávají média a komunikace, kterou zprostředkovávají. Média prošla ve 20. století prudkým vývojem a to jak tradiční tištěná média, tak akustická a obrazová média. Avšak nejmodernějším trendem jsou média spjatá s elektronickými technologiemi, a to hlavně mobilní telefony, počítače, internet a tzv. tablety. Tyto nové formy komunikace se velmi rychle staly součástí denního života většiny příslušníků společnosti a to i dětí a mládeže. Prostupují také volný čas na všech úrovních, od individuální po celospolečenskou. „*Prostřednictvím médií děti a mladí lidé získávají informace o světě dospělých i o vrstevnících, uspokojují a rozvíjejí svoje zájmy, inspirují se pro nové způsoby oddechu a zábavy, prožívají chvíle napětí, dobrodružství nebo radosti, dosáhnou-li stanoveného cíle a někdy se na mediální tvorbě*

---

¹⁷ PÁVKOVÁ, J. a kol. Pedagogika volného času: teorie, praxe a perspektivy výchovy mimo vyučování a zařízení volného času. Praha: 2008. s. 112-115.

¹⁸ Tamtéž s. 121.

*sami podílejí. Takto se vytvořila nová, svébytná a významná oblast zájmové činnosti, jejíž rozvoj lze předpokládat také pro budoucnost.*¹⁹

Formy neorganizovaného trávení volného času skýtají neméně velký prostor k realizaci dětí i mládeže. Označujeme tak „zařízení vytvářející podmínky podle aktuálního zájmu jednotlivců i skupin, vymezené pouze provozní dobou a pedagogicky a organizačně ovlivňované jen nepřímo.“²⁰ Patří sem nejrůznější veřejná sportoviště, posilovny, hřiště, sportovní haly, bazény, koupaliště, ale i parky, lanová centra, cyklostezky, skate parky, lezecké stěny, ale i kulturní zařízení jako jsou kina, hudební či taneční kluby, galerie, muzea, knihovny atd. Některá z nich jsou zajištěna dozorem dospělých, jiná jsou veřejná bez dozoru, pouze ohraničená územím, na které se vztahují určitá pravidla či zákony. Děti a mládež se tedy mohou podle svého vlastního uvážení, časových možností a chuti rozhodnout, kdy taková zařízení navštíví, aniž by byli vázáni pravidelnou docházkou nebo plněním úkolů na další setkání. Svou volností a neformálností si tato zařízení a místa získávají stále více na oblibě. K přirozenosti staršího žákovského věku také patří vyhýbání se vlivu a kontrole dospělých, což může být jeden z dalších faktorů obliby neorganizovaných způsobů trávení volného času.²¹

---

¹⁹ HOFBAUER, Břetislav. Děti, mládež a volný čas. Praha: 2004. s. 128-129.

²⁰ Tamtéž s. 89.

²¹ Tamtéž s. 89-90.

2 Internet

V posledních letech je volný čas dětí a mládeže stále častěji vyplňován masovými médii, a to především televizí a internetem. Internet může nahrazovat i média jako je televize, rozhlas nebo denní tisk a knihy. V současnosti je internet velkým fenoménem a pravidelně se k němu připojuje většina české populace. Dnes už má každý určitě představu o tom, co to je a k čemu slouží. Ovšem internet nesloužil vždy k činnostem, ke kterým ho využíváme v současnosti. Dnes je internet celosvětová otevřená počítačová síť, která komunikuje skrz propojené počítače, pomocí protokolů TCP/IP (Internet protocol), ale dříve sloužila, jak popíše v kapitole Vznik a vývoj internetové sítě, k vojenským a později vědeckým účelům. Statistiky z konce roku 2011 ukazují, že na světě je přes 2 300 000 000 uživatelů internetu²², v České republice přes 7 200 000 uživatelů a každým dnem tato čísla narůstají. Internet je znám jako disinhibované prostředí, tedy prostředí bez zábran, které má pozitivní, ale i negativní důsledky v prostředí reálného života, kde mají lidé více zábran než ve světě virtuálním, kde je velmi jednoduché se od reálného života oddělit.²³

Způsob využívání internetu dětmi a mladistvými závisí do určité míry jejich zájmy, v jakém prostředí žijí, závisí také na rodině a dalších různorodých vlivech²⁴. Jelikož v dnešní době má snad každá domácnost možnost připojení se na internet, je důležité, aby byly hlavně mladší děti nějakým způsobem kontrolovány rodiči a směřovány určitým směrem, jak internet správně užívat.

2.1 Vznik a vývoj internetové sítě

„Internetu s jeho dnešní podobou a funkcí předcházely desítky let intenzivních výzkumů a vývojů v oblasti informačních technologií.“²⁵ Nejprve připomenou rok 1833, kdy byl navrhnout první mechanický typ počítače Analytical Engine Charlesem Babbagem. Sice tento stroj nebyl v tomto roce sestaven, ale o 150. let později byla podle nákresů sestavena replika, která byla plně funkční, a tudíž můžeme říci, že to byl opravdu první funkční mechanický počítač. První dva elektronkové počítače byly dokončeny v letech 1944 a 1945. O sedm let později byla firmou IBM zahájena sériová výroba dvou typů počítačů a v roce 1964 se začal vyrábět první počítač „3. generace“, na kterém americké aerolinky

---

²² World internet usage and population statistics. [online]. [cit. 2012-10-20]. Dostupné z: <http://www.internetworldstats.com/stats.htm>.

²³ ŠMAHEL, David. *Psychologie a internet: děti dospělými, dospělí dětmi*. Praha: 2003. s. 13.

²⁴ BRDLIČKA, Bořivoj. *Role internetu ve vzdělávání*. Kladno: 2003. s. 57.

²⁵ NAUMANN, F. *Dějiny informatiky: od abaku k internetu*. Praha: Academia, 2009. s. 346.

zavedly první propojený systém rezervace letenek. Právě toto propojení sítí aerolinkami můžeme označit jako první případ, kdy probíhalo dálkové zpracování dat v reálném čase v širokém mezinárodním měříku.²⁶

V roce 1957 byla Sovětským svazem vypuštěna do vesmíru družice Sputnik, a protože pro Spojené státy byl Sovětský svaz nepřitelem, Eisenhowerova vláda musela nějak reagovat, jelikož chtěla být na první příčce v objevování nových technologií, a proto zřídila agenturu ARPA (Advanced Research Projects Agency) zabývající se speciálním výzkumem. Touto agenturou byl vytvořen projekt, který se zabýval tvorbou nové sítě ARPANET, a který byl dotován ministerstvem obrany. Síť ARPANET byla zprovozněna s pouhými 4 uzly, které představovaly univerzitní počítače z různých částí USA. V následujících letech byly vyvíjeny další nové metody směrování a přenosu dat a vznikla řada dalších sítí.

„Na rozdíl od původního záměru se ARPANET stal velmi populární sítí zejména mezi vědci a studenty, kteří kromě pracovních úkolů používali síť hlavně pro komunikaci. Během 70-tých let síť rostla závratným tempem a netrvalo dlouho a ARPANET přesáhl hranice USA.“²⁷ V té době docházelo k propojování všech sítí v jednu velikou, tzv. „síť sítí“ INTERNET (inter-mezi, net-síť). Dnes je tedy internet skutečně celosvětová síť vzájemně propojených sítí, jejichž společným jmenovatelem je jednotná sada protokolů (TCP/IP).

V roce 1984 bylo k Internetu připojeno pouhých 1000 počítačů, avšak velký rozvoj nenastával ani v nejbližších několika letech. Nicméně v roce 1992 bylo k Internetu připojeno již více než jeden milion počítačů. Nastává moderní doba – doba Internetová.²⁸

„Rokem 1993 začal Internet v USA prožívat nebývalý rozmach, k Internetu byl připojen Bílý dům. V roce 1995 je celkem v USA k Internetu připojeno na dva milióny počítačů. Na celém světě je odhadováno v roce 1995 na 20 miliónů uživatelů Internetu, v roce 2000 již pak přes 300 miliónů.“²⁹

---

²⁶ SEDLÁČEK, Jiří. *Internet II - Komerční využití*. Praha: 1999. s. 3.

²⁷ Historie Internetu. [online]. [cit. 2012-10-13]. Dostupné z: <http://computechnic.misto.cz/MAIL/Prehled%20internetu.htm>

²⁸ HISTORIE INTERNETU: Než přišel rok 1993. [online]. [cit. 2012-11-15]. Dostupné z: <http://www.webdesign.paysoft.cz/clanky/2006/historie-internetu/>

²⁹ HISTORIE INTERNETU: Boom po roce 1993. [online]. [cit. 2012-11-15]. Dostupné z: <http://www.webdesign.paysoft.cz/clanky/2006/historie-internetu/>

2.2 Internet v České republice

Za počátek internetu, tehdy ještě v Československu, je považován 13. únor roku 1992, kdy byl schválen projekt, který měl za následek rychlé připojování vysokých škol do Internetu. Tehdy mělo historicky první připojení rychlost 19,2 kbps (kilobitu za sekundu). O rok později, v červnu roku 1993, vznikl CESNET (Czech Scientific and Education NETwork), který byl vybudován jako pátevní síť pro akademické účely. O dva roky později rozšířilo Ministerstvo školství CESNETu jeho mandát i na komerční scénu, kdy se stal poskytovatelem připojení k internetu a tudíž můžeme rok 1995 označit jako počátek komerčního využití českého internetu.³⁰

2.3 Funkce internetu

Internet nám nabízí spoustu funkcí prostřednictvím jeho služeb a nástrojů a je na každém jedinci, jak je bude využívat. Internet bývá často charakterizován jako informační dálnice nebo obrovská knihovna, kde každý najde to, co hledá. Pro usnadnění studia a trávení volného času tak každému jedinci stačí připojení k internetu. V podkapitolách jsem zde vyjmenovala, dle mne nejčastější funkce, které děti a mladí lidé využívají.

2.3.1 Vzdělávání a sběr informací

Podstatnou výhodou internetu při vyhledávání nejrůznějších informací je jeho aktuálnost. Samozřejmě musíme myslet také na to, že ne všechny www stránky pochází z kvalitních a ověřených zdrojů a proto by měl uživatel k získaným informacím přistupovat s rozmyslem. Pro vzdělávání na internetu slouží také tzv. e-learning, což je „*vzdělávací proces, využívající informační a komunikační technologie k tvorbě kursů, k distribuci studijního obsahu a komunikaci mezi studenty a pedagogy.*“³¹ Dále můžeme říci, že to je multimediální podpora vzdělávacího procesu, využívající informační komunikační technologie, zpravidla s využitím počítačových sítí. Základním úkolem je v čase i prostoru svobodný a neomezený přístup ke vzdělávání. Celý proces vzdělávání je zde složen nejen z učební látky v podobě učebního textu, ale také z mluveného slova, audio a video sekvencí, schémat, grafiky, a v neposlední řadě také z různých testů. E-learning se dnes asi nejvíce využívá při dálkovém studiu a velkou výhodou je zde úspora času při studiu.

---

³⁰ Historie národní sítě pro vědu, výzkum a vzdělávání: Začátky. [online]. [cit. 2012-11-10]. Dostupné z: <http://www.cesnet.cz/doc/historie.html>.

³¹ WAGNER, Jan. *Nebojme se eLearningu*. Česká škola. 2005.

2.3.2 Počítačové online hry

Počítačové hry, ať už online nebo offline, slouží především jako forma zábavy a trávení volného času dětí a mládeže. Hraní počítačových her představuje možnou formu trávení volného času všeobecně. Počítačové hry prvotně slouží jako forma zábavy a odpočinku, pro někoho představují životní styl, pro někoho hlavní životní náplň a pro někoho to může znamenat i jistý peněžitý příjem. Počítačové hry mohou však u jedinců vzbuzovat i agresivní sklony, ale zároveň mohou být velmi interaktivní a nápomocné k dalšímu vzdělávání studentů.³² Ohledně možné závislosti na počítačových hrách bylo provedeno několik výzkumů, které se svými závěry odlišují, nelze tedy říci, že závislost na počítačových hrách opravdu vzniká. Odborníci si svými názory na dané téma navzájem odporují.

Hraní počítačových her přináší jednu z dostupných možností, jak utéct z reálného života, zapomenout na problémy v oblasti rodinné, sociální, pracovní a prožít jinde a dle svých představ svůj virtuální druhý život. Ve hře se může stát jedinec prakticky kýmkoliv, většinou si zvolí postavu, kterou v reálném životě být nemůže, vytvoří si osobu s dovednostmi, které v normálním světě neexistují nebo si jen „postaví“ svůj dům snů. Možností je zde mnoho. Virtuální herní svět má svá pravidla stejně jako reálný, jsou jen poněkud jednodušší, proto jim jedinec lépe rozumí a lépe se jim přizpůsobí.

2.3.3 Komunikace

Slovo komunikace pochází s latinského slova *communicare*, což se dá přeložit jako spolupodílet se s někým na něčem, mít podíl na něčem společném. Proces komunikace spočívá ve vzájemné výměně informací, která předpokládá schopnost obou stran přijímat a předávat, pochopit cizí myšlenky a vyjadřovat myšlenky vlastní. Ve Slovníku mediální komunikace je tento pojem definován následovně: „*komunikace je produkce a výměna sdělení a zejména významů sdělení prostřednictvím znakových systémů.*“³³ První věta teorie komunikace říká, že není možné nekomunikovat. O internetu se hovoří jako o specifickém médiu komunikace, zejména pro jeho schopnost multimediálního přenosu. Objevují se v něm nejen texty, ale i zvukové nahrávky, obrázky a videa. V komunikaci na internetu však hlavní úlohu hraje psané slovo, které slouží jako prostředek komunikace mezi jeho uživateli.

---

³² MACEK, Jiří. Bakalářská práce: *Volnočasové využití internetu*. s. 10.

³³ REIFOVÁ, Irena. *Slovník mediální komunikace*. Praha: 2004. s. 98.

V komunikaci na internetu obecně platí, že lidé mají tendence chovat se méně zodpovědně a mají větší sklon k lhaní než je tomu v komunikaci tváří v tvář. Výhodou komunikování přes internet oproti ostatním možnostem jsou především rychlost, kdy je zpráva doručena příjemci během pár minut kdekoli na světě, nízké náklady a také pohodlí, kdy odesílatel zprávu odešle kdy chce a mezitím jí má možnost jakkoliv upravit a stejně tak příjemce si může zprávu dále zpracovat svým upřednostňovaným způsobem.³⁴ V dnešních komunikačních aplikacích lze během konverzace posílat obrázky, soubory nebo lze také komunikovat přes webkameru, kdy se oba účastníci konverzace vidí a mohou tak částečně komunikovat i neverbálně. Jsou zde jisté techniky jako např. emotikony (kombinace určitých znaků), které mohou částečně nahradit vyjádření emocí nebo naznačení kontextu.

Mezi nejvyužívanější komunikační programy a stránky dnes patří samozřejmě e-mail, dále Facebook, Twitter, Google Talk nejrůznější chatové servery, různá diskuzní fóra a dnes už na ústupu desktopové klientské softwary jako ICQ, QIP a Skype. Právě elektronická pošta je nejpoužívanější službou od počátku internetu a v dnešní době existuje velké množství serverů, kde si jedinec může e-mail založit a následně ho používat.

Při komunikaci na internetu je důležité dodržovat nějaká pravidla a jedinec by měl být, alespoň základně, seznámen s psychologickými aspekty této komunikace. Především pro děti je tento druh komunikace nebezpečný, protože internet nabízí možnost anonymity a snadné změny identity, proto nemohou vědět, jak věrohodná je osoba s kterou komunikují a je téměř nemožné si ji ověřit. Jedna alespoň trochu pozitivních věcí na Facebooku je pak právě ta, že je zde úplná absence anonymity nebo jenom částečná. Lidé, kteří jsou zde „spřátelení“ se ve většině případů znají z reálného světa, ale bohužel to tak není u každého. Mladší děti mají tendenci, soutěžit, kdo bude mít více přátel a tím se může naplno rozvinout disinhibiční efekt. Disinhibition efekt Vybíral popisuje jako odložení zábran a skrupulí, ztrátu nebo překonání nesmělosti, plachosti a ostychu, v krajních podobách může jít o obcházení tabu a zákazů, tedy o jistou odvážnost či nevázanost na normy, která může být až anomální.³⁵ Lidé tedy „popouští uzdu“ a odkrývají své emoce a intimní a důvěrné informace o sobě.

---

³⁴ SEDLÁČEK, Jiří. *Internet II – Komerční využití*. Praha: 1999. s. 14.

³⁵ VYBÍRAL, Z. *Psychologie komunikace*. Praha: 2009. s. 272.

2.3.4 Ostatní možnosti internetu

V této podkapitole popíší další tři možnosti internetu, které používá především mládež.

První internetové obchody začaly vznikat v roce 1994 v USA, v České republice v roce 1996, avšak velkého rozmachu se dočkaly až po roce 2000.³⁶ E-shopy jsou hodně podobné „kamenným“ obchodům, jediný rozdíl je v tom, že si věc nemůžete „osahat“ a také samozřejmě nelze prodávat na internetu vše, například pečivo. Samotný nákup probíhá ve virtuální realitě, kde si uživatel vybere zboží z katalogu, které by mělo mít detailnější popis a připojenou fotografii, přidá ho do „košíku“, vybere způsob dopravy a platby a už jen čeká, až se s objednaným zbožím objeví někdo před jeho domem. Výhodou tohoto nakupování je možnost zakoupení produktu levněji než v kamenných obchodech, je zde dokonce možnost najít si přes interaktivní nákupní rádce (např. heureka.cz) nejlevnější cenu na internetu. Nevýhodou pak je, že se mohou objevit falešní prodejci, kterým pošlete peníze, ale objednaný produkt nikdy nevidíte.

Další funkcí internetu, která v dnešní době zažívá velký boom, je internetové bankovníctví nebo také online bankovníctví. Tuto funkci dnes poskytuje každá významnější banka svým klientům, kteří mohou přes internet spravovat a řídit své bankovní účty. Aby se nám někdo do našeho účtu nenaboural, je důležité mít své uživatelské jméno a heslo pečlivě promyšlené a nikomu ho neukazovat.

Internet je jeden velký virtuální svět, ve kterém si jeho uživatel může stáhnout, co se mu líbí, ale během posledních pár let se na povrch vyklubala otázka, co je legální a co nelegální stahování dat. Jaká data je možné beztestně stáhnout, aniž by jedinec porušil zákon, co se stane, když stáhnou data, která jsou chráněna autorským právem. Myslím si, že v dnešní době již každý uživatel stáhnul nebo sdílel nelegální soubory a data, a kdo tvrdí opak, ten podle mého názoru lže. V dnešní době se dá stáhnout téměř vše, od hudebních cd, filmových dvd, přes počítačové hry až například k operačním systémům Windows.

---

³⁶ Malý historický exkurz za prvními e-shopy. [online]. [cit. 2012-10-25]. Dostupné z: <http://www.shopsys.cz/clanky/maly-historicky-exkurz-za-prvnimi-eshopy/>

3 Vývoj osobnosti v období dospívání

Vzhledem k tomu, že praktická část výzkumu této práce je zaměřena na žáky 7. třídy druhého stupně základní školy a na studenty 3. ročníků střední školy, tudíž na děti ve věku okolo 12 a 18 let, považuji za nezbytné charakterizovat tyto dvě věkové skupiny.

Období dospívání vymezují různí autoři v literatuře různě. Vágnerová³⁷ rozděluje období dospívání na dvě fáze: na ranou adolescenci – označovanou jako pubescence (11-15 let) a pozdní adolescenci (15-20 (22) let). S tímto rozčleněním se ztotožňuje i Řičan. Macek³⁸ vychází z rozčlenění dospívání do tří fází: časná adolescence (10 (11) – 13 let), střední adolescence (14-16 let) a pozdní adolescence (17-20 let, popřípadě i déle).

Období pubescence a adolescence jsou nesporně velmi důležitá a zajímavá období života, plná změn a uvědomování si sama sebe. Dochází k velkým změnám v oblasti fyzické, emoční a kognitivní, ale také formování vztahu k rodičům, vrstevníkům a jiným autoritám. *„Dítě nově, mnohem hlouběji chápe svou individualitu a hledá – v přeneseném a často doslovném významu – svůj osobitý rukopis. Zároveň mění – ať více z vlastní iniciativy, nebo více pod tlakem společnosti – i své vztahy k vrstevníkům, k rodičům a dalším autoritám.“*³⁹ Při vývoji jedince je velice důležitý i volný čas, který se spolupodílí na formování osobnosti jedince.

3.1 Osobnost pubescenta (starší školní věk)

3.1.1 Charakteristika vývojového období puberty

Starší školní věk je věk, kdy děti začínají dospívat. Je to období zhruba od 11 do 15 let a tato fáze dospívání se nazývá pubescence. Dochází v ní k proměně všech složek osobnosti dítěte. Charakteristické pro toto období jsou výrazné změny ve fyzickém a psychickém vývoji. *„Někteří autoři charakterizují nastávající změny jako věk druhé strukturální přeměny, tedy věk, kdy dochází ke změnám v proporcích těla a struktuře psychiky.“*⁴⁰ Mezi vývojem u chlapců a dívek můžeme pozorovat rozdílnou akceleraci, ale můžeme ji pozorovat i u téhož pohlaví. U dívek dochází k nástupu změn dříve, nicméně je možno spatřit fyzickou odlišnost u stejně starých dívek nebo chlapců. Tyto změny jsou

³⁷ VÁGNEROVÁ, M. *Vývojová psychologie I. – dětství, dospívání*. Praha: Karolinum, 2005.

³⁸ MACEK, P. *Adolescence*. Praha: Portál, 2003. s. 10.

³⁹ ŘIČAN, P. KREJČÍŘOVÁ, D. *Dětská klinická psychologie*. Praha: Grada, 2006. s. 169.

⁴⁰ BINAROVÁ, I. a kol. *Přehled vývojové psychologie*. Olomouc: 2010. s. 115.

také intenzivně prožívány samotným dítětem, protože jsou součástí identity. Tělesné proměny pubescenta mají vliv na jeho sebehodnocení a sebepojetí, protože se více zaměřuje na své tělo, které prochází změnou.⁴¹ „Úprava zevnějšku a oblečení se stává prostředkem k vyjádření identity. Dospívající tím sděluje svému okolí, kým se cítí být. Úprava zevnějšku mu může pomoci při překonávání změn. S tím také souvisí to, že může docházet k napodobování vzorů dospívajícími.“⁴²

Puberta je obdobím, kdy dítě začíná pohlavně dozrávat, kdy se začíná měnit na biologicky zralého dospělého, schopného sexuální reprodukce. Dítě se už nechce cítit dítětem, dělá velké pokroky v rozumovém vývoji, mění způsob nazírání na svět a na vlastní život. Významné děje nastávají i ve vztazích k ostatním a to především k vrstevníkům, k rodičům a jiným autoritám. Pubescent se snaží zařadit do skupiny vrstevníků a navazovat širší a trvalejší přátelské vztahy. Učí se dívat na situaci očima druhého, přihlížet k jeho potřebám, vzájemně si pomáhat a spolupracovat. V tomto období vznikají i tzv. první lásky. I přes to, že má dítě v pubertě emoční nestabilitu a výkyvy nálad, tak je ještě stále závislý na to, jak na jeho chování reagují dospělí.

Na novém významu začíná nabývat v období dospívání i volný čas. V tomto období dochází k novému sebeuvědomování, k hledání vlastní identity a projevuje se snaha rozhodovat sám o sobě. Volný čas pubescenta, hlavně jeho náplň, ukazuje na aktuální tendence v jeho osobnosti, přímo vyjadřuje jeho zájmovou a hodnotovou orientaci. Pubescent už jakoukoli organizaci a řízení svého volného času považuje za manipulaci se svou osobností a všechny činnosti v tomto směru ho zpravidla dismotivují. Dospělí se spíše mají starat o nabídky určitých aktivit pro volný čas mládeže.⁴³

3.1.2 Vývoj poznávacích procesů – kognitivní vývoj

U pubescenta se výrazně rozvíjí logická paměť, která má výběrový charakter. Výběrovost se projevuje hlavně v učení, kde si lépe pamatuje poznatky a fakta, která ho zajímají a souvisí hodně se zájmy dítěte. Začíná se projevovat racionalismus, který se vyznačuje neuznáváním citových důvodů lidského jednání, ale lpí více na rozumové

---

⁴¹ Tamtéž s. 115.

⁴² VÁGNEROVÁ, M. Vývojová psychologie I. – dětství, dospívání. Praha: Karolinum, 2005. s. 329.

⁴³ SPOUSTA, V. a kol. *Teoretické základy výchovy ve volném čase. Úvod do studia pedagogiky volného času.* Brno: 1994. s. 31-32.

zdůvodnění a také radikalismus.⁴⁴ Rozdíl mezi dětským myšlením na úrovni konkrétních logických operací a myšlení pubescenta shrnul D. Keating do tří bodů:

- pubescent dává důraz na uvažování o mnoha různých možnostech;
- uvažuje systematicky;
- a dovede kombinovat a integrovat různé myšlenky.⁴⁵

3.1.3 Socializace

Dospívání je spojené se samotným vstupem do společnosti a pro socializaci je toto období velice významné. Dochází zde ke změně sociálního postavení a to především ukončením povinné školní docházky a volbou budoucího povolání a v neposlední řadě je to také získání občanského průkazu. Při socializaci dospívajících hrají důležitou roli následující sociální skupiny: rodina, škola, volnočasové instituce a vrstevnická skupina. V rámci těchto sociálních skupin si dospívající osvojuje určité role, roli dospívajícího, roli člena party a roli blízkého přítele. Puberta intenzivně potřebuje navazovat nové kontakty a hrát nové role, které jsem již vyjmenovala. Mezi vrstevníky je charakteristická jednotnost v oblákání, v chování a v názorech. Zde také jedinec ztrácí svou individualitu a přejímá skupinové vzory a hodnoty, diskutuje zde o smyslu života a zažívá podporu svých názorů. Pubescent si díky tomuto skupinovému vlivu posiluje sebepojetí, sebevědomí a nabírá síly pro další střety se společenskými požadavky.⁴⁶

3.1.4 Emoční vývoj

Tělesné změny s sebou přináší i změny hormonální. Pubescent má kolísavost emočního ladění, je více labilní a má tendenci reagovat přecitlivěle i na běžné podněty. Začíná být více nejistý a s tím souvisí i větší podrážděnost a napětí. Prožitky a nálady bývají často i pro něho samotného spíše nepříjemné, a jelikož si není schopen vysvětlit jejich příčinu, reaguje na své pocity podrážděně a rozmrzele jako na něco obtěžujícího. Sekundární reakcí tak bývá další zhoršení nálady a chování. *„Emoční reakce pubescenta jsou ve srovnání s minulým obdobím nápadnější a zdají se být ve vztahu k vyvolávajícím podnětům méně přiměřené.“*⁴⁷ Dále začíná být více uzavřený a snaží se neprojevat jak se cítí, protože své pocity považuje za intimní součást své osobnosti. S emoční

---

⁴⁴ BINAROVÁ, I. a kol. Přehled vývojové psychologie. Olomouc: 2010. s. 120-122.

⁴⁵ VÁGNEROVÁ, M. Vývojová psychologie: Dětství, dospělost, stáří. Praha: 2000. s. 217-218.

⁴⁶ BINAROVÁ, I. a kol. Přehled vývojové psychologie. Olomouc: 2010. s. 123.

⁴⁷ VÁGNEROVÁ, M. Vývojová psychologie: Dětství, dospělost, stáří. Praha: 2000. s. 214.

nevyrovnaností souvisí výkyvy v sebehodnocení. Emoční vázanost k rodičům se výrazně uvolňuje, odmítají jejich citové projevy, neprojevují k nim přílišnou vřelost a spontánnost. Citovým odloučením od rodičů vyvolává v pubescentovi potřebu sblížit se s někým jiným, tím vznikají pevnější kamarádské vztahy a sblížování s opačným pohlavím – první zamilování se.⁴⁸

3.2 Osobnost adolescenta

Po pubertě, přibližně od 15 do 20 let, nastupuje relativně klidnější období adolescence, kdy se dokončuje tělesný růst a pokračuje společenské zařazování mladistvých, jejich přechod do dospělosti. V oficiální rovině je toto období charakteristické ukončením povinné školní docházky, dosažením plnoletosti a dovršením přípravného profesního období.

3.2.1 Charakteristika vývojového období adolescence

Jak jsem již psala výše, adolescence trvá přibližně od 15 do 20 let, s určitou individuální variabilitou, zejména v oblasti psychické a sociální. Tato fáze dospívání je biologicky vymezena pohlavním dozráním, v této době obvykle dochází k prvnímu sexuálnímu styku. U jedince probíhá komplexnější psychosociální proměna, kdy se mění jeho osobnost coby dospívajícího spolu s jeho společenskou pozicí.⁴⁹ Na konci tohoto období se vývojové rozdíly chlapců a dívek vyrovnávají. Avšak horní věková adolescence se nedá přesně vymezit, jelikož dosažení dospělosti ovlivňuje celá řada faktorů (především společenské a kulturní vlivy).

„Smyslem tohoto období je poskytnout jedinci čas a možnost, aby sám sobě porozuměl, zvolil si, čeho chce v budoucnosti dosáhnout a osamostatnil se ve všech oblastech, v nichž to současná společnost vyžaduje.“⁵⁰ Hlavním vývojovým úkolem je vytvořit si pocit vlastní identity, přijmout normy společnosti, vytvořit si vědomí vlastní hodnoty, postupně se stát nezávislým na rodičích a vytvářet heterosexuální vztahy. Adolescent často experimentuje s rolemi, které zastává v sociálních situacích a skupinách, získává tím zkušenosti s různorodými způsoby chování.

---

⁴⁸ BINAROVÁ, I. a kol. Přehled vývojové psychologie. Olomouc: 2010. s. 122.

⁴⁹ VÁGNEROVÁ, M. Vývojová psychologie I. – dětství, dospívání. Praha: Karolinum, 2005. s. 324.

⁵⁰ Tamtéž s. 325.

„*Celé dospívání je vlastně střetem vnějších tlaků stát se nezávislým a pokračující závislostí na rodičích.*“ Tyto rozdílné motivy vyvolávají v adolescentovi konfliktní a váhavé jednání. „*Intenzita adolescentních konfliktů mezi nezávislostí a závislostí a snadnost rozhodování směrem k nezávislosti je ovlivněna předchozími a současnými vztahy v rodině.*“⁵¹

Somatický vývoj je u adolescenta dokončen a on tak získává svoji konečnou fyzickou podobu a je schopen sexuální reprodukce. Proto je pro toto období charakteristická vysoká fyzická výkonnost, kdy může jedinec dosahovat i špičkových sportovních výkonů.

Svůj život někteří adolescenti chápou jako výzvu k velkým činům ve snaze „změnit svět“. Uvažují a řídí svůj život tak, aby všechny jejich myšlenky byly dobré, správné a prospěšné a trápí se, když se jim to nedaří. Říčan s nadsázkou píše, že adolescent „*se stává fanatikem pravdy, asketou čistoty, reformátorem lidstva*“.⁵² Čáp tvrdí, že ačkoli adolescenti přísně odsuzují rozpory ve společnosti, podvědomě mnohé z nich přijímají za své, včetně způsobu života a negativních pilířů v hodnotové orientaci. I v adolescenci se však mezi jedinci opět setkáváme s velkými interindividuálními rozdíly.⁵³

3.2.2 Vývoj poznávacích procesů – kognitivní vývoj

Z předchozího období stále přetrvává kritický realismus, který se projevuje přezkoumáváním získaných poznatků, avšak na vyšší úrovni než doposud. Ve střetu s dospělými mu bývá vše hned jasné a svůj názor rázně prosazuje. Adolescent zkouší všechny logické a možné kombinace řešení, má schopnost oddělit pravdu od nepravdy a porovnat vlastní předpoklad se skutečností. Stává se introspektivním, analytickým a sebekritickým. Nově se prosazuje systematizace poznatků, která zjišťuje vztahy a souvislosti mezi nimi, poznává nové obory a s nimi i širokou pojmovou znalost.⁵⁴

3.2.3 Socializace

Jelikož je adolescence obdobím přechodu do dospělosti, očekává se od něj odpovídající chování. Dospívající se dostává do nového sociálního prostředí, kterému se musí přizpůsobit a chovat se podle určitých pravidel. Adolescenti si sami vybírají hodnoty

---

⁵¹ BINAROVÁ, I. a kol. Přehled vývojové psychologie. Olomouc: 2010. s. 126-127.

⁵² ŘÍČAN, Pavel. *Cesta životem*. Praha: Panorama, 1990. s. 225.

⁵³ ČÁP, Jan. MAREŠ, Jirí. *Psychologie pro učitele*. Praha: Portál, 2001.

⁵⁴ BINAROVÁ, I. a kol. Přehled vývojové psychologie. Olomouc: 2010. s. 128-129.

a normy, ke kterým chtějí být loajální a nepřijímají automaticky to, co jim společnost či rodiče nabízí. Lze říci, že v závislosti na okolnostech adolescent různým způsobem uvažuje a různým se chová.⁵⁵

Při komunikaci má pro adolescenta důležitý význam, že mu cizí dospělí v různých situacích začínají vykat. Vykání má pro něj význam potvrzení symbolické proměny, která vede k získání statusu dospělého. On sám však touží, aby směl dospělým tykat a dokázat jim tam svou rovnocennost.⁵⁶

Velký význam mají v tomto období vztahy s vrstevníky. V těchto vztazích si může adolescent uspokojit některé základní psychické potřeby jako potřebu stimulace, orientace a smysluplného učení nebo potřebu citové jistoty a bezpečí.

„Sklon ke sdružování se během tohoto období projeví i potřebou navazování erotických vztahů. Jde do období prvních lásek, období citové spřízněnosti, které se vyznačuje značnou nekritičností partnera, neuváživostí v jednání a velkých společných zájmů. Zklamání je pak bolestně prožíváno.“⁵⁷

Dalším velmi důležitým úkolem pro adolescenta je volba povolání či studijního oboru. Tyto úkoly mohou být ještě velmi náročné, protože mladiství nemusí mít ještě jasno v jeho zájmech. Rozhodnout se pro určité povolání je obtížnější u chlapců, jelikož tlak na profesionální orientaci je u nich výraznější, měli by volit tak, aby se stali ekonomicky nezávislí a měli vyšší status ve společenské hierarchii.⁵⁸

---

⁵⁵ VÁGNEROVÁ, M. Vývojová psychologie: Dětství, dospělost, stáří. Praha: 2000. s. 274-276.

⁵⁶ Tamtéž s. 278.

⁵⁷ BINAROVÁ, I. a kol. Přehled vývojové psychologie. Olomouc: 2010. s. 129.

⁵⁸ Tamtéž s. 130.

II Praktická část

4 Výzkumný projekt

Praktická část této práce je věnována výzkumu, který se uskutečnil mezi dvěma skupinami, dětmi 7. tříd základních škol ve věku okolo 12 let a mládeží 3. ročníků gymnázií ve věku okolo 17 let. Zvolila jsem si následující výzkumný problém: Jak využívají děti a jak mládež internet ve svém volném čase? Cílem této práce bylo zjistit, jak využívají internet děti a mládež, čím se ve svém volném čase v tomto umělém/virtuálním světě zabývají, jak dlouho tráví svůj volný čas na internetu nebo zda používají internet při vyučování.

V první podkapitole zmíním svá očekávání v podobě stanovení hypotéz výzkumného projektu, dále se budu věnovat metodě výzkumu, kterou jsem pro svůj výzkum zvolila, v třetí podkapitole zmíním výsledky předvýzkumu a v závěru této kapitoly bude následovat vyhodnocení a interpretace tohoto výzkumu.

4.1 Hypotézy výzkumného projektu

K mému výzkumnému projektu jsem si stanovila následující čtyři hypotézy:

H1: *Studenti gymnázia se domnívají, že komunikace na internetu je ve většině případů méně kvalitní až nekvalitní oproti komunikaci tváří v tvář častěji než žáci základní školy.*

Mládež v 18ti letech je oproti 12ti letým dětem rozumnější, vyspělejší a víc zkušená, co se týče komunikování s jinými jedinci a navazování vztahů, proto předpokládám, že si myslí, že komunikace tváří v tvář je kvalitnější než komunikace na internetu.

H2: *Studenti gymnázia tráví na internetu více než 5 hodin denně častěji než žáci na základní škole.*

Předpokládám, že žáci základní školy jsou kontrolováni ze strany rodičů více než studenti a proto je jejich rodiče nenechají tak dlouho sedět u počítače a internetu. A také myslím, že děti v tomto věku mají více volnočasových aktivit (kroužky, sport, atd.), tudíž ani nemůžou mít čas prosedět na internetu více jak 5 hodin.

H3: *Předpokládám, že všichni dotazovaní žáci a studenti mají doma internetové připojení.*

Tuto hypotézu jsem stanovila na základě statistik z Českého statistického úřadu, který říká, že v roce 2011 bylo v České republice 62% domácností s připojením k internetu a z toho bylo 84% domácností s dětmi.⁵⁹ A jelikož jsem prováděla výzkum ve velkém městě, Hradci Králové, tak se domnívám, že všichni mají doma jakékoliv připojení k internetu.

H4: *Předpokládám, že studenti gymnázia používají internet na vzdělávání častěji než žáci základní školy.*

Soudím tak podle vlastních zkušeností, kdy jsem se na gymnáziu musela více učit a dělat více domácích úkolů, referátů apod., než na škole základní, kdy mi k vypracování úkolů stačily pouze učebnice, a proto jsem používala internet k vzdělávání více než na základní škole.

4.2 Metoda výzkumu

Pro svou bakalářskou práci jsem zvolila kvantitativní výzkum a jako nástroj jsem vybrala dotazník, který je vložen v příloze na konci této práce. Dotazník má celkem 17 otázek, dvě faktografické (pohlaví a věk) a pak především uzavřené a polouzavřené otázky, a obsahuje otázky týkající se internetu. Je anonymní, aby se předešlo případným komplikacím souvisejících se souhlasem rodičů nebo ochranou osobních údajů. Dotazník byl určen, jak je vidět z názvu této práce, dětem a mládeži z Hradce Králové, tedy výběrovému souboru. Jako děti jsem označila pubescenty ve věku 12 až 13 let a jako mládež adolescenty ve věku 17 až 18 let. Vyplnění dotazníku zabralo respondentům od 5ti do 10ti minut.

Jelikož žiji v Hradci Králové, navštívila jsem dvě základní školy (ZŠ na tř. SNP a ZŠ Sever) a dvě gymnázia (Gymnázium J. K. Tyla a Gymnázium Boženy Němcové). Na základních školách jsem navštívila vždy jednu 7. třídu a na gymnáziích to byly 3. ročníky. Třídy 7.A na ZŠ Sever a 7.C na ZŠ na tř. SNP jsem navštívila 14. ledna 2013. Následující pondělí 21. 1. 2013 jsem rozdávala dotazníky na Gymnázium Boženy Němcové ve třídě S5.A. A 23. ledna 2013 jsem byla ve 3.B na Gymnázium J. K. Tyla. Ve školách jsem byla dopředu domluvená s vyučujícími, kteří mi poskytli prostor (cca 10 minut) na začátcích hodin distribuovat mezi děti a studenty dotazníky. Od žáků 7. tříd jsem obdržela celkem 51 dotazníků a od studentů 3. ročníků jich bylo 60. Dotazníky jsem poskytovala jen v tištěné

---

⁵⁹ Informační technologie ve společnosti. In: [online]. [cit. 2013-03-08]. Dostupné z: http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/informacni_technologie_ve_spolecnosti

podobě, jelikož to pro mne bylo jednodušší a protože v této podobě je jejich návratnost vyšší než u dotazníků v elektronické podobě, nevrátily se mi pouze 2 dotazníky. Během vyhodnocování dotazníků jsem musela vyřadit 7 dotazníků, u kterých nebyly vyplněné některé otázky. Celkem jsem tedy vyhodnocovala 104 dotazníků, 45 ze 7. tříd a 59 z 3. ročníků.

4.3 Předvýzkum

Účelem předvýzkumu je ověřit na menší skupině respondentů, zda výzkumný nástroj funguje a jak funguje. V mém případě se jednalo o otestování dotazníku s hlavním cílem zjistit, zda je respondenty správně chápán a zda se nevyskytují problémy s porozuměním otázek. Pro svůj předvýzkum jsem oslovila 17. a 18. prosince 10 dětí ze 7. třídy Základní školy SNP a 10 studentů z 3. ročníků Gymnázia J. K. Tyla v Hradci Králové.

Díky předvýzkumu jsem odhalila některé nedostatky mnou vypracovaného dotazníku. Děti ze základní školy nechápaly otázku č. 8: „Domníváte se, že komunikace na internetu je srovnatelná s komunikací tváří v tvář, která se odehrává v reálném světě?“, avšak po mém ústním vysvětlení ji pochopily a k té samé otázce byla přidána ještě čtvrtá možná odpověď „Nedokáži posoudit“. Studenti z gymnázia problémy s pochopením otázek neměli, a tak jsem měla dotazník již kompletně hotov k distribuci mezi respondenty.

4.4 Výsledky a vyhodnocení výzkumu

Otázka č. 1 a č. 2: Pohlaví a věk

Tabulka 1: Základní údaje o vzorku

	Dívky	Chlapci	Věk
7. třída	22	23	12 - 13
3. ročník	32	27	17 - 18
Celkem	64	50	X

Dětských respondentů, tedy dětí ze 7. tříd, bylo celkem 45 (43%). Z toho bylo 22 dívek a 23 chlapců ve věku od 12 do 13 let. Ve třetích ročnících bylo celkem 59 respondentů (57%) a z toho 32 dívek a 27 chlapců ve věku od 17 do 18 let. Jelikož je mým

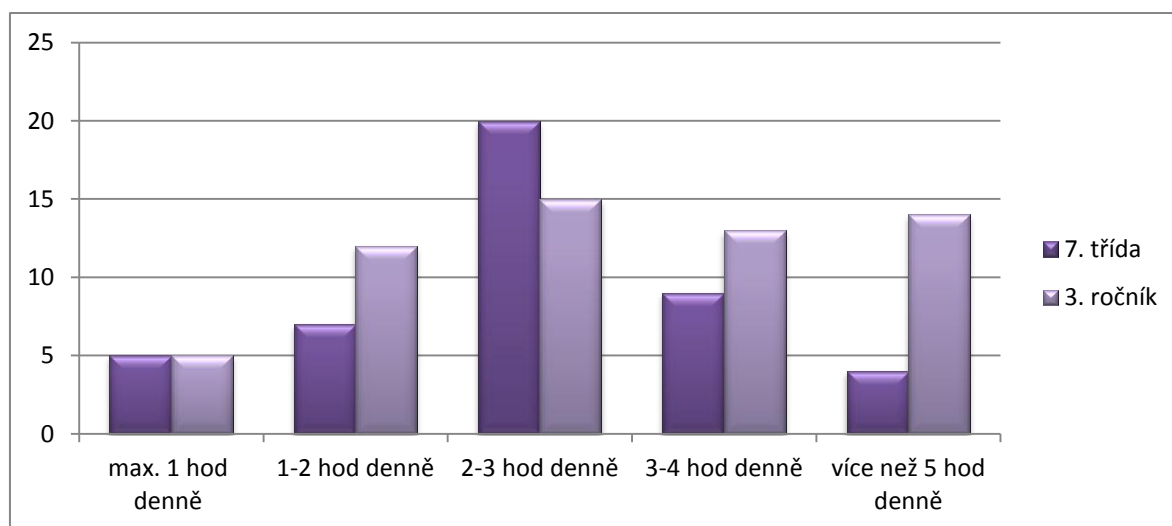
cílem zhodnotit rozdíl mezi používáním internetu mezi dětmi a mládeží, tak ve svých grafech a tabulkách dále uvádím pouze data mezi těmito dvěma skupinami a rozdíly mezi používáním chlapců a děvčat interpretuji v textu spíše jako zajímavosti.

Otázka č. 3: Máte doma přístup k internetu?

Všech 104 respondentů zakroužkovalo možnost za a), tedy že mají doma přístup k internetu. Z této otázky můžeme usoudit, že připojení na internet a tedy i počítač, jsou dnes již zcela běžnou součástí každé domácnosti.

Otázka č. 4: Kolik času celkem strávíte doma, ve svém volném čase, na internetu?

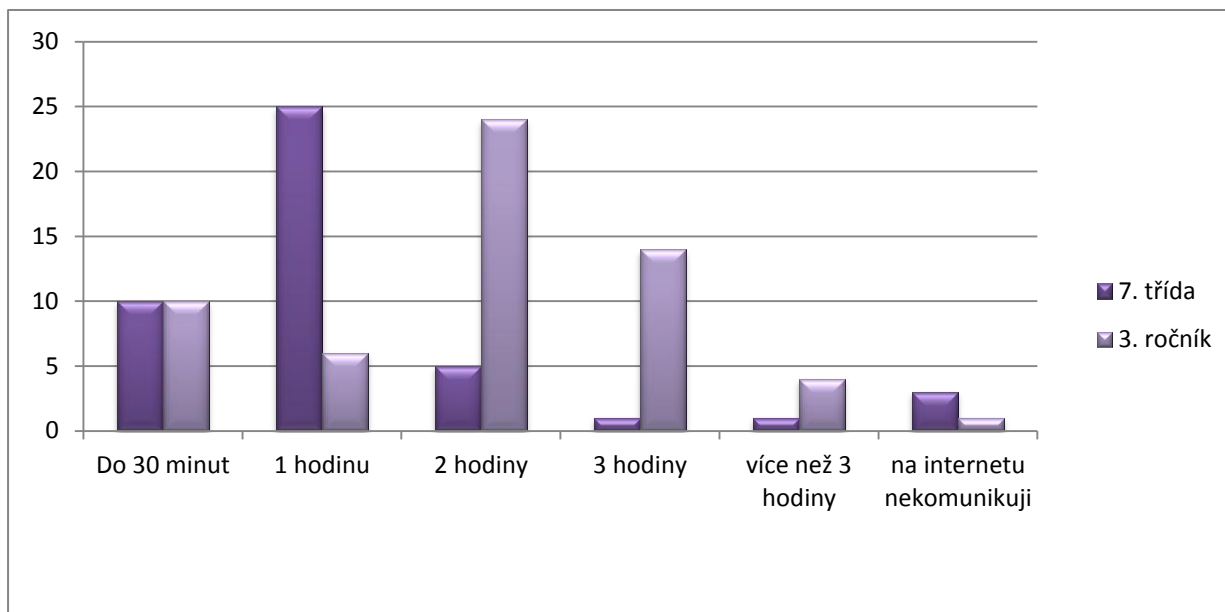
Graf 1: Kolik času celkem strávíte doma, ve svém volném čase, na internetu?

Tato otázka zjišťovala, kolik hodin denně svého volného času stráví na internetu. V grafu můžeme vidět, že nejvíce žáků tráví na internetu 2-3 hodiny denně, což je 44% z nich. U mládeže to bylo hodně vyrovnané, ale nejčtenější délka doby trávení byly též 2-3 hodiny denně a to u 25%. Více než 5 hodin denně stráví 44% chlapců z gymnázií, zatímco u dívek to je pouhých 6%.

Otázka č. 5: Kolik času denně strávíte komunikací na internetu?

Graf 2: Kolik času denně strávíte komunikací na internetu?

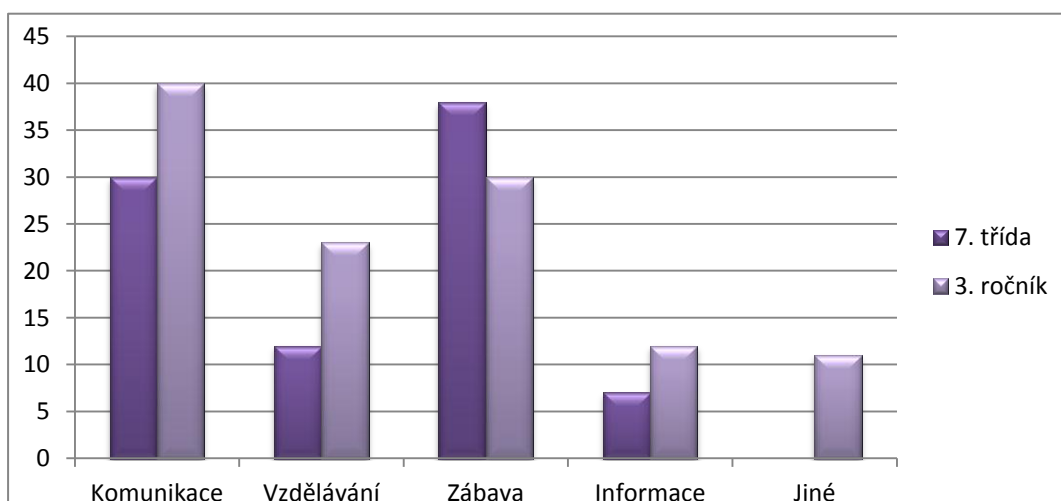

Více než polovina žáků na internetu s někým konverzuje přibližně 1 hodinu denně, přesně je to 56% z nich. Více času komunikací stráví žákyně a to v průměru 2,7 hodiny denně, zatímco u chlapců to je jen 1,1 hodiny denně. Z toho lze usoudit, že dívky na základní škole raději komunikují na internetu než chlapci. 7% žáků pak na internetu nekomunikuje vůbec.

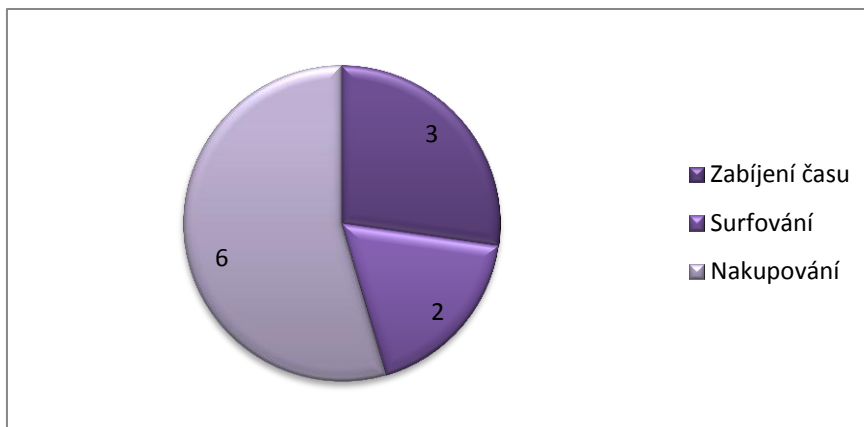
U 41% studentů byla nejčastější odpověď za c), tedy 2 hodiny denně. Za ní pak následovalo 24% studentů, kteří odpověděli, že denně komunikují až 3 hodiny. Zajímavé je, že dívky v tomto věku stráví průměrně 1,7 hodiny denně, zatímco u chlapců vyšel průměrný čas na 2,2 hodiny.

Otázka č. 6: K čemu internet nejčastěji používáte?

Graf 3: K čemu internet nejčastěji používáte?

Graf 4: Jiné nejčastější možnosti využívání internetu

U této otázky měli žáci a studenti možnost zakroužkování až 2 odpovědí týkajících se jejich nejčastějších činností na internetu. Na této otázce se ukázalo, že většina žáků a studentů používá internet nejčastěji ke komunikaci a pro zábavu.

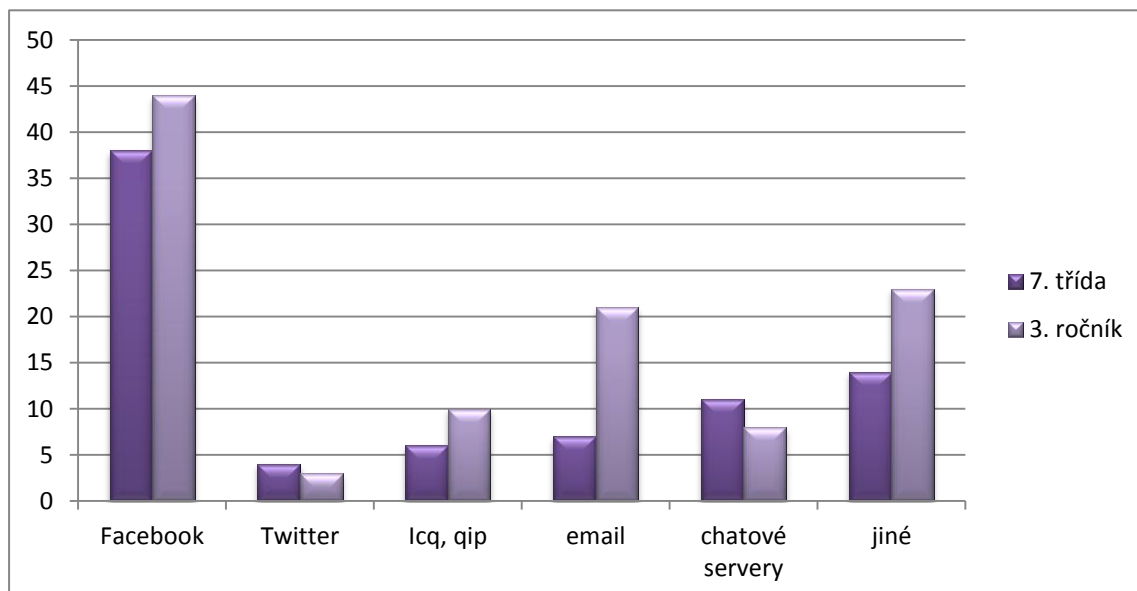
U žáků odpověď „na komunikaci“ označilo 34%, pouhých 14% používá internet k vzdělávání, nejvíce a to 44% žáků na internetu hledají zábavu a jen 8% využívá internet pro nejrůznější informace, jako jsou například zprávy, počasí nebo televizní program. Všichni žáci si vybrali jednu nebo dvě odpovědi z mnou nabízených a nikdo nevyužil odpovědi za e), u které měli možnost napsat jinou možnost využití internetu. Rozdíly mezi odpověďmi dívek a chlapců jsou jen nepatrné, tudíž tyto výsledky neinterpretuji.

Studenti na internetu nejčastěji komunikují a to celých 34%, větší procentuální zastoupení jsem čekala u odpovědi, že internet používají k vzdělávání, ale bohužel se mi tato má domněnka nepotvrdila. K vzdělávání nejčastěji používá 19% studentů, což se moc neliší od žáků základní školy. 26% pak využívá internet pro zábavu a 9% k hledání informací. V grafu č. 4 můžeme vidět zastoupení odpovědi na odpověď e) jiné využití. Dvě dívky a jeden chlapec odpověděli, že internet využívají, aby „zabili“ čas, dva chlapci pak napsali odpověď, že na internetu surfují, což jsem sice hodnotila jako další odpověď, nicméně si myslím, že má téměř stejný význam jako „zabíjení“ času. Což tedy není nijak efektivní využití volného času celkově. Pět dívek a dva chlapci pak uvedli odpověď nakupování v e-shopech. Rozdíly u pohlaví zde byly. Dívky nejčastěji na internetu komunikují a to 40% z nich, u chlapců bylo toto číslo v porovnání menší, 28%. U vzdělávání na internetu jsou na tom téměř shodně, ale u používání internetu pro zábavu je

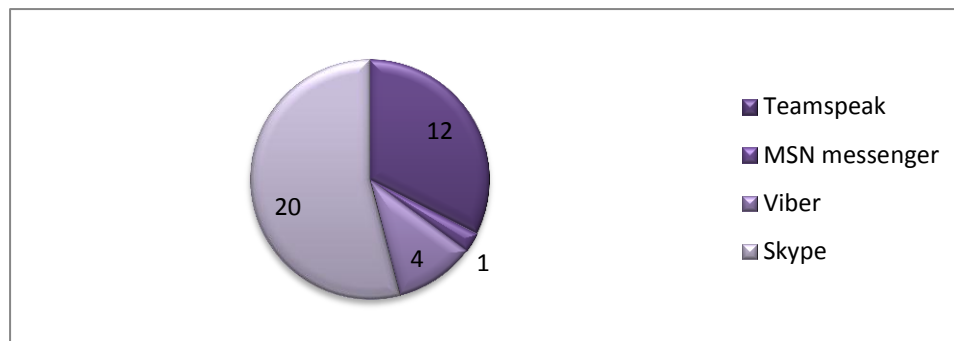
zde velký rozdíl. Dívky, které jsou na internetu za zábavou, je pouhých 16%, zatímco u chlapců to je celých 37%. Předpokládám, že chlapci často hrají nějaké online hry, proto je to procento oproti dívkám vyšší.

Otázka č. 7: Jaké programy nebo servery používáte při komunikaci na internetu?

Graf 5: Jaké programy nebo servery používáte při komunikaci na internetu?

Graf 6: Jiné programy při komunikaci na internetu

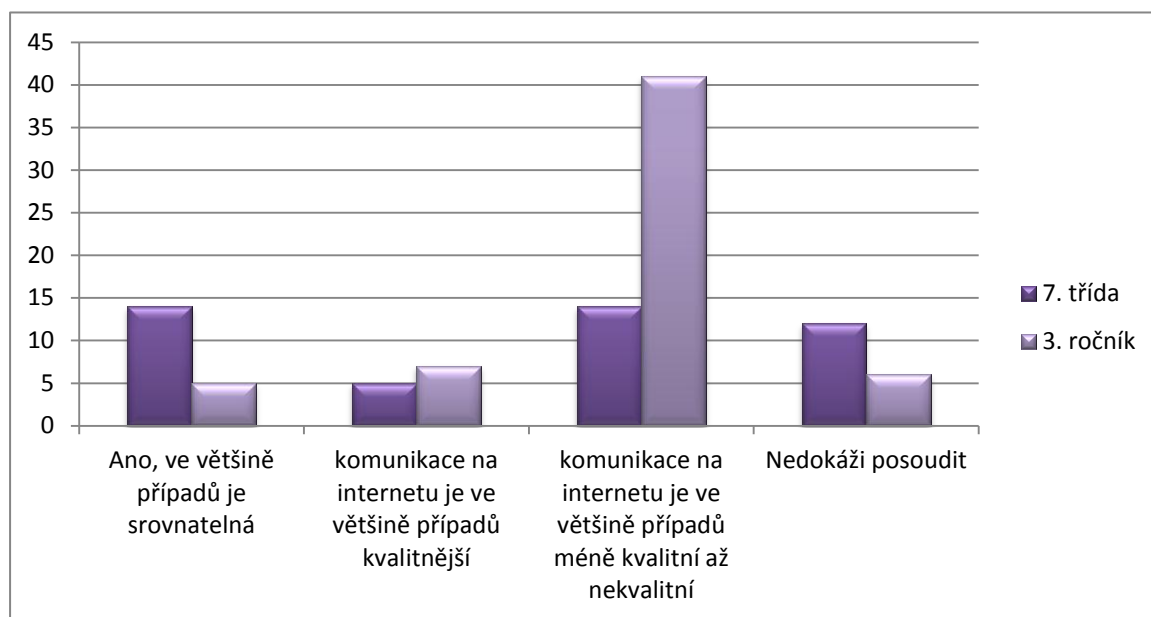

U této otázky byla možnost více odpovědí. Z grafu je jednoznačně vidět, že jak žáci, tak studenti nejčastěji komunikují přes sociální síť Facebook. Facebook je fenoménem posledních let a téměř všichni na něm mají založený profil (jak se můžeme dozvědět z otázky č. 13) a tak je zřejmě pro všechny tato komunikace nejjednodušší, jelikož se můžou spojit téměř s kýmkoliv. Z dětských žáků používá Facebook jako komunikační kanál 47%, za ním jsou pak s 9% email, Skype a Teamspeak, který používají jen chlapci. U mládeže představuje Facebook 40%, dále email, který používá 19%, Skype 12% a Icq a jemu podobné programy 9%. Zaujalo mne, že komunikační programy Icq a jemu podobné, již nejsou tolik oblíbené jak tomu bylo před pár lety.

Z grafu č. 6 vidíme počty žáků a studentů, kteří používají jiný program či server na komunikaci než mnou zvolené. Aplikace Viber není sice počítačovou aplikací, ale jelikož je k ní potřeba mít na mobilu spuštěná data, nechala jsem ji jako jednu z možností.

Otázka č. 8: Domníváte se, že komunikace na internetu je srovnatelná s komunikací tváří v tvář, která se odehrává v reálném světě?

Graf 7: Domníváte se, že komunikace na internetu je srovnatelná s komunikací tváří v tvář, která se odehrává v reálném světě?

Na této otázce si můžeme všimnout, že děti ze základní školy jsou přece ještě jenom jedinci, kteří nemají tolik zkušeností a nejsou zběhlí v životě a v konverzaci, proto byla velmi častá odpověď: nedokáži posoudit (27%), 31% žáků odpovědělo, že je srovnatelná a stejné procento pak zvolilo i odpověď, že komunikace na internetu je méně kvalitní až nekvalitní. Rozdíly odpovědí v rámci pohlaví byly téměř vyrovnané. Nejčastější odpověď studentů byla za c) a to v 69%.

Otázka č. 9: Co podle Vás internet poskytuje?

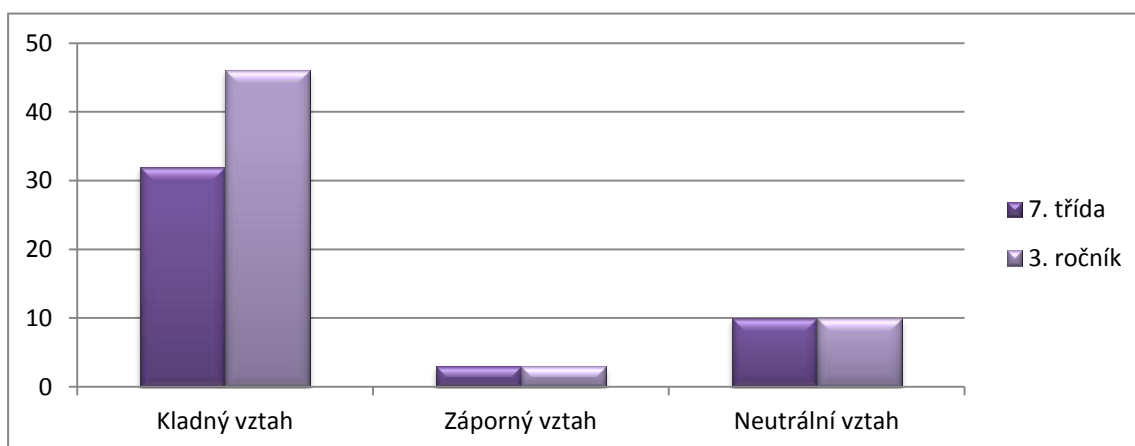
Tabulka 2: Co podle Vás internet poskytuje?

7. třída - černá čísla 3. ročník – červená čísla	Rozhodně ano	Spíše ano	Nevím	Spíše ne	Rozhodně ne
Možnost vzdělávat se	10 20	19 20	9 6	7 8	0 5
Potřebné informace o společnosti a světě	12 12	7 15	19 13	6 10	1 9
Potřebné profesní informace	7 16	11 12	22 15	4 9	1 7
Pocit sounáležitosti s lidmi na internetu	7 8	17 14	17 19	1 5	3 13
Vyplnění volného času	30 27	10 19	2 1	3 10	0 2
Kontakt s druhými lidmi, překonání osamocení	19 8	9 14	10 19	1 14	6 4
Citové uspokojení	4 5	14 14	17 21	8 13	2 6
Erotické a sexuální uspokojení	13 9	8 10	8 13	8 16	8 11

U této otázky byla vypsána tvrzení a respondenti si měli zakřížkovat jednu odpověď z rozhodně ano, spíše ano, nevím, spíše ne a rozhodně ne, která jim byla nejbližší. U této otázky byly zkruseny výsledky u chlapců 7. tříd, když odpovídali na tvrzení, že internet poskytuje erotické a sexuální uspokojení ve většině případů kladně. V tabulce můžeme vidět, že některé názory se zřejmě postupem času a dospíváním u jedinců mění.

Otázka č. 10: Jaký máte vztah k internetu?

Graf 8: Jaký máte vztah k internetu?

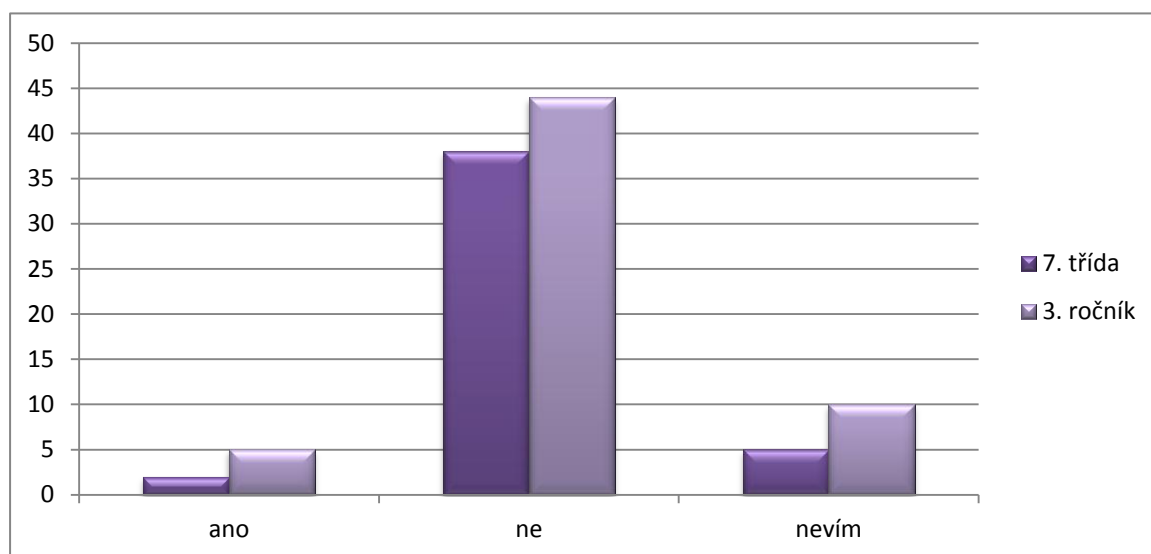

Na základních školách má kladných vztah k internetu a používá ho rád/a 71% žáků, 7% žáků k internetu nechovají kladných vztah a 22% má k internetu vztah neutrální. U studentů tyto hodnoty vyšly velmi podobně, kladný vztah má 78% studentů, záporný 5% a neutrální 17%. Zajímavé je, že neutrální vztah mají u mládeže především dívky a to 28% z nich.

Otázka č. 11: Dovedete si představit Váš život bez internetu?

Graf 9: Dovedete si představit Váš život bez internetu?

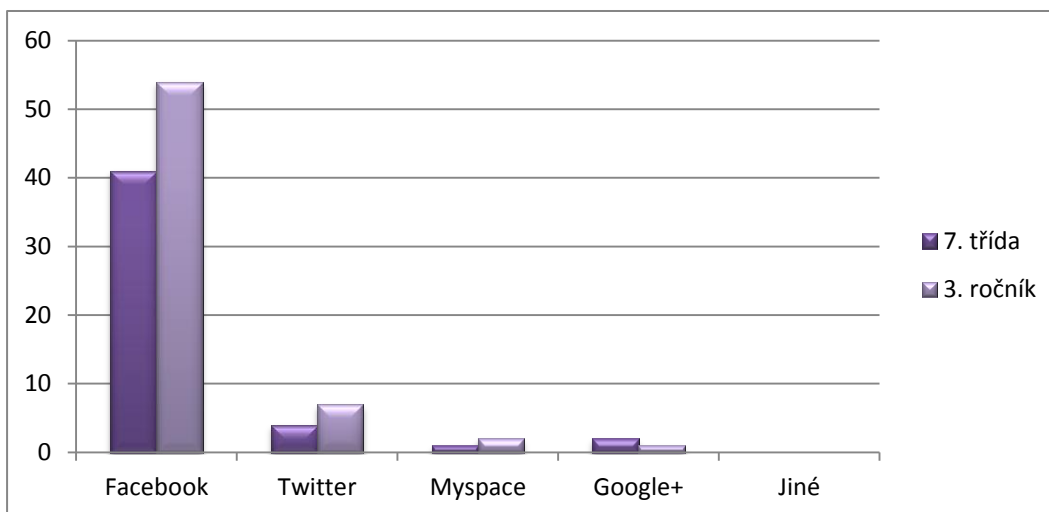
Tato otázka souvisí s otázkou předchozí a očekávala jsem velmi podobné výsledky. Ty se mi také potvrdily. 84% žáků si bez internetu nedokáže představit život, 5% si bez něj dokáže život představit a 17% neví nebo nemá názor. U studentů byly výsledky podobné, viz graf 9. Odpověď ano volily v 86% dívky.

Otázka č. 12: Jste zaregistrován/a na nějaké sociální síti?

Zakroužkované odpovědi se shodovaly u obou skupin, a to: 93% respondentů má založený účet na nějaké sociální síti a 7% nemá. Jak je vidět, sociální síť opravdu zažívají velký boom.

Otázka č. 13: Pokud jste zaregistrováni, zakroužkujte na jaké.

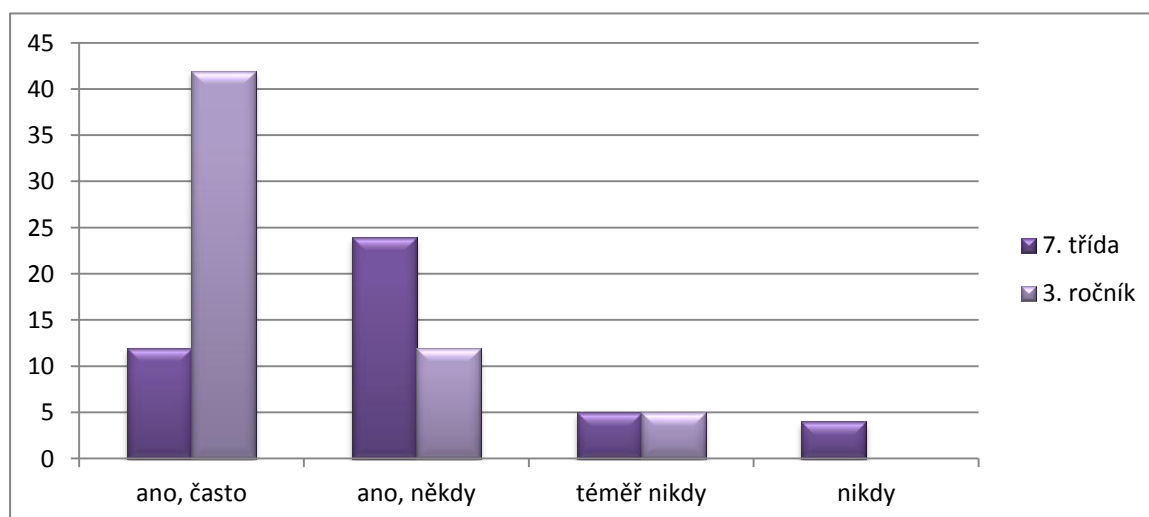
Graf 10: Pokud jste zaregistrováni, zakroužkujte na jaké.

V této otázce mohli respondenti zakroužkovat všechny odpovědi. Z grafu jasně vidíme, že nejčastěji jsou registrováni na Facebooku, což souvisí také s otázkou č. 7, kdy byl Facebook nejčastější komunikační prostředím. Jediné co mě na těchto výsledcích zarazí je to, že 85% žáků ve věku 12-13 let je registrovaných právě na Facebooku, kde se smí registrovat uživatel až od 13ti let, ale na to zřejmě nikdo nedohlíží či se děti postaršují, aby neporušovaly pravidla. Studentů je na Facebooku registrováno 84%, na Twitteru 11%, na Myspace, což byla v mém okolí ještě před pár lety nejvyužívanější sociální síť, 3% a na Google+ 2%. Nikdo nezvolil možnost napsat jinou sociální síť na, které jsou registrováni.

Otázka č. 14: Používáte internet jako nástroj pro přípravu do školy?

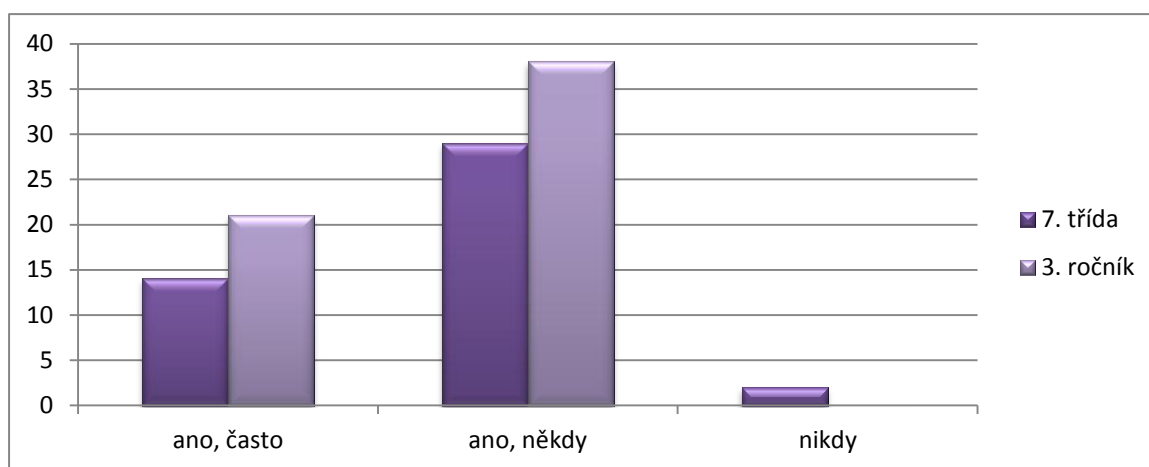
Graf 11: Používáte internet jako nástroj pro přípravu do školy?

Pomocí internetu se do školy připravují především studenti a to všichni do jednoho. Jen se liší četnost, jak často jim pomáhá při přípravě internet. 71% se připravuje tímto způsobem často, 20% pak někdy a 9% téměř nikdy. Domnívám se, že hodnoty jsou takto vysoké oproti žákům základní škol, protože na gymnáziích je již více učiva a také úkolů, referátů atd. Žáci se do školy pomocí internetu připravují často ve 27%, někdy v 53%, téměř nikdy v 11% a jenom dívky se ještě takto nikdy nepřipravovaly a to 18%.

Otázka č. 15: Používáte ve škole internet při výuce?

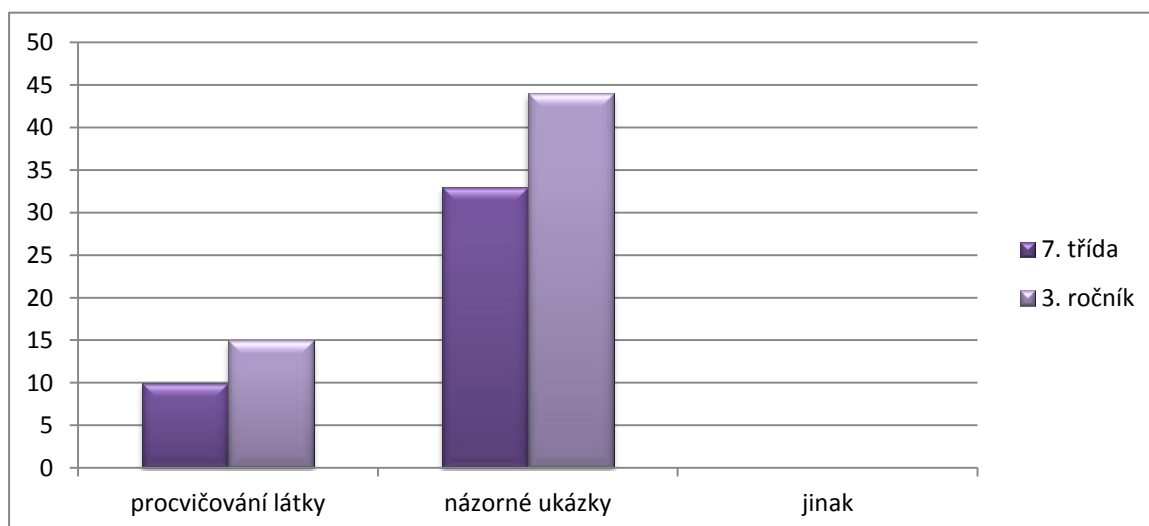
Graf 12: Používáte ve škole internet při výuce?

Základní a střední školy, které jsem navštívila, používají internet při výuce a to někdy. 31% žáků zodpověděla, že při vyučování používají internet často, 64% někdy a 4% odpověděli (byli to 2 chlapci), že nikdy. Tato otázka je samozřejmě závislá na tom, jak jedinci chápou slovo často, někdy a nikdy. Proto se výsledky od sebe liší, i když jsem se ptala pouze na 2 základních školách a 2 gymnáziích. Studenti odpovídali hodně obdobně, 36% z nich zodpovědělo často, 64% někdy a odpověď nikdy nebyla nikým zaškrtnuta.

Otázka č. 16: Pokud internet ve škole při vyučování používáte, jak ho využíváte?

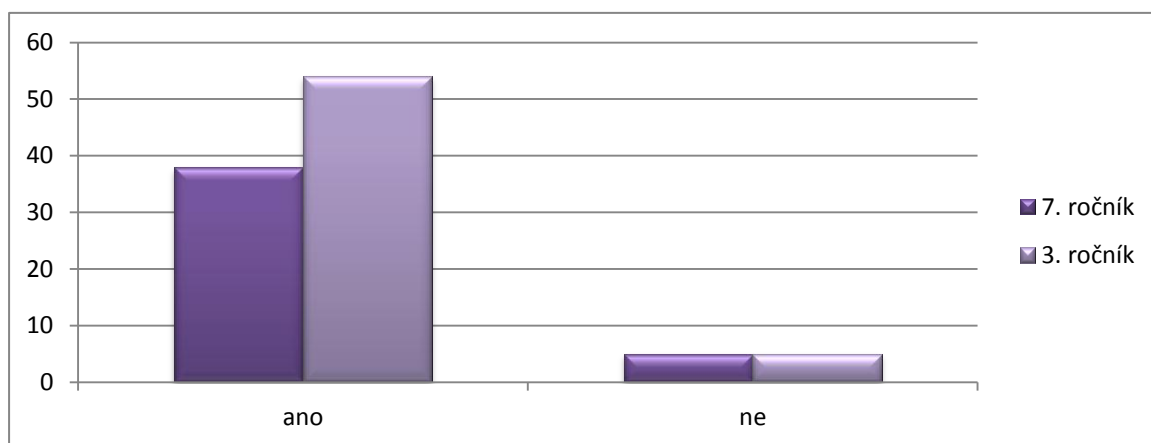
Graf 13: Pokud internet ve škole při vyučování používáte, jak ho využíváte?

Nejčastější využití internetu při výuce je dle mě procvičování látky a názorné ukázky v podobě různých videí, obrázků, aktuálních textů atd., ale pro jistotu jsem dala do dotazníku ještě třetí možnost „jiné využití“, kterou ale žádný respondent nevyužil. Výsledky dopadly téměř totožně. Učitelé využívají internet spíše na názorné ukázky, tuto možnost označilo 77% žáků a 75% studentů.

Otázka č. 17: Pokud internet ve škole používáte, hodnotíte tuto zkušenost kladně?

Graf 14: Pokud internet ve škole používáte, hodnotíte tuto zkušenost kladně?

Tabulka 3: Proč tuto zkušenost hodnotíte kladně?

	7. třída	3. ročník
Ano	<ul style="list-style-type: none"> - pomáhá mi to - učení je zábavnější - hodina uteče rychleji - můžu dělat něco jiného - nemusím poslouchat nudný výklad - pestřejší hodina 	<ul style="list-style-type: none"> - učivo si lépe pamatuji - díky ukázkám lépe rozumím učivu - více možností jak učivo pochopit - zábavnější než výklad - někdy mám větší zájem o probíranou látku - více informací a někdy i kvalitnějších než jsou v učebnicích - rychlejší nalezení nějaké informace - aktuální informace

Ne	<ul style="list-style-type: none"> - učení není lehčí - někdy tomu vůbec nerozumím - je to zbytečné - skoro ty samé obrázky jako v učebnicích 	<ul style="list-style-type: none"> - ztráta času - neusnadňuje mi to věci, jak se učitelé domnívají
----	---	---

88% žáků hodnotí používání internetu při hodině kladně a 12% negativně. U studentů to bylo velmi podobné, kladně hodnotí zkušenost 92% z nich a záporně pouhých 8%. Součástí této otázky byla otevřená odpověď, proč tuto zkušenost hodnotí kladně/negativně. Nejčastější odpovědi jsem slovně vypsala do tabulky 3. Nejčastější odpovědi byly, že jim používání internetu při výuce (ukázky a cvičení) usnadňuje učení, je zábavnější a lépe rozumí látce v 65% u studentů a v 49% u žáků.

4.5 Verifikace hypotéz

V souvislosti s aplikací výzkumného projektu se potvrdila má očekávání ve formě stanovených hypotéz ve třech případech ze čtyř.

H1: Studenti gymnázia se domnívají, že komunikace na internetu je ve většině případů méně kvalitní až nekvalitní oproti komunikaci tváří v tvář častěji než žáci základní školy.

Tabulka 4: Komunikace na internetu je méně kvalitní až nekvalitní, empirické hodnoty

	domnívají se více	domnívají se méně	celkem
7. třída	14	19	33
3. ročník	41	12	53
celkem	55	31	86

Tabulka 5: Komunikace na internetu je méně kvalitní až nekvalitní, teoretické hodnoty

7. třída	21	12
3. ročník	34	19

Tabulka 6: Komunikace na internetu je méně kvalitní až nekvalitní, výpočet testového kritéria

7. třída	2,33	4,08
3. ročník	1,44	2,58

H_0 : empirické = teoretické

H_1 : empirické $\neq$ teoretické

$$TK = \chi^2 = \underline{10,43}$$

$$\alpha = 0,05$$

$$KH = \chi^2_{\alpha}((r-1)(s-1)) = \chi^2_{0,95}(1) = \underline{3,84146}$$

Výsledek: Jelikož testové kritérium nespadá do oboru kritických hodnot, potvrzují H_1 . Hypotéza H_1 se mi potvrdila. Studenti gymnázia se domnívají častěji, že komunikace na internetu je ve většině případů méně kvalitní až nekvalitní oproti komunikaci tváří v tvář než žáci.

H2: Studenti gymnázia tráví na internetu více než 5 hodin denně častěji než žáci na základní škole.

Tabulka 7: Studenti více než 5 hodin denně spíše než žáci, empirické hodnoty

	více než 5 hodin	méně než 5 hodin	celkem
7. třída	4	41	45
3. ročník	14	45	59
celkem	18	86	104

Tabulka 8: Studenti více než 5 hodin denně spíše než žáci, teoretické hodnoty

7. třída	7,8	37,2
3. ročník	10,2	48,8

Tabulka 9: Studenti více než 5 hodin denně spíše než žáci, testové kritérium

7. třída	1,85	0,39
3. ročník	1,42	0,29

H_0 : empirické = teoretické

H_1 : empirické $\neq$ teoretické

$$TK = \chi^2 = \underline{3,95}$$

$$\alpha = 0,05$$

$$KH = \chi^2_{\alpha} ((r-1) (s-1)) = \chi^2_{0,95} (1) = \underline{3,84146}$$

Výsledek: U této hypotézy na základě výpočtů také potvrzují H_1 . Má hypotéza zde tedy byla potvrzena, tudíž mohu říci, že studenti gymnázia tráví na internetu více než 5 hodin denně spíše než žáci na základní škole.

H3: Předpokládám, že všichni dotazovaní žáci a studenti mají doma internetové připojení.

Výsledek: Jelikož opravdu všichni dotazovaní žáci a studenti vyplnili, že doma internetové mají, není třeba tuto hypotézu statisticky ověřovat. Proto přijímám tuto hypotézu. Touto hypotézou se zabývala otázka č. 3 a z ní můžeme také vyčíst, že opravdu 100% žáků a

studentů má doma připojení na internet. Internet je tedy v dnešní době opravdu nedílnou součástí každé domácnosti.

H4: Předpokládám, že studenti gymnázia používají internet na vzdělávání častěji než žáci základní školy.

Tabulka 10: Studenti používají internet na vzdělávání častěji než žáci, empirické hodnoty

	vzdělávání	ostatní	celkem
7. třída	12	75	87
3. ročník	23	93	116
celkem	35	168	203

Tabulka 11: Studenti používají internet na vzdělávání častěji než žáci, teoretické hodnoty

7. třída	15	72
3. ročník	20	96

Tabulka 12: Studenti používají internet na vzdělávání častěji než žáci, testové kritérium

7. třída	0,6	0,125
3. ročník	0,45	0,09375

H_0 : empirické = teoretické

H_1 : empirické $\neq$ teoretické

$$TK = \chi^2 = \underline{1,26875}$$

$$\alpha = 0,05$$

$$KH = \chi^2_{\alpha} ((r-1) (s-1)) = \chi^2_{0,95 (1)} = \underline{3,84146}$$

Výsledek: U této hypotézy přijímám H_0 a tedy ji vyvracím. Výsledky se statisticky neliší. Studenti gymnázia nepoužívají internet na vzdělávání častěji než děti na základní škole.

Závěr

Internet se během posledních let stal každodenní součástí života téměř každého z nás, ne-li opravdu každého a vyplňuje i část volného času dětí i dospělých. S tímto médiem přichází samozřejmě jak pozitivní tak i negativní vlivy. Ale myslím si, že internet přináší více výhod, než nevýhod. Díky internetu můžeme například poznávat jiné kultury nebo si ušetřit čas při hledání informací, které bychom jinak hledali o poznání děle, atd., ale samozřejmě na druhou stranu je zde třeba riziko, že se nám někdo „nabourá“ do počítače a nalezne naše soukromé informace a data nebo když děti tráví u počítače příliš mnoho svého volného času místo jiných rozmanitých aktivit. O tomto tématu by se dalo napsat jistě mnoho. Tato práce se ale především snažila nalézt rozdíly mezi používáním internetu dětmi ze 7. třídy základní školy a mládeží z 3. ročníků gymnázií.

V teoretické části bakalářské práce jsem vymezila pojem volný čas, zkráceně popsala jeho historii, nastínila historický vývoj internetu ve světě a následně i u nás, charakterizovala jeho možná, dle mého, nejběžnější využití a popsala vývoj osobnosti pubescenta a adolescenta.

V části praktické jsem zpracovávala celkem 104 dotazníky. Díky těmto dotazníkovým šetřením jsem shromáždila potřebné informace, abych mohla dosáhnout cíle této práce, což bylo porovnání mezi využíváním internetu dětmi a mládeží a dále potvrzení hypotéz, které jsem si na začátku výzkumu stanovila. Z výsledků dotazníků jsem zjistila, že všech 104 respondentů má doma připojení na internet, což byla jedna z mých hypotéz, která se tedy potvrdila. Dále jsem zjistila, že nejvíce žáků tráví na internetu mezi 2-3 hodinami denně, zatímco u studentů se pohybovali téměř totožné hodnoty v rozmezí 1-5 a více hodin. Právě více než 5 hodiny je dle mého názoru za den už příliš, a myslím, že tito jedinci by mohli mít v budoucnu problém se závislostí. Komunikací přes internet stráví většina dětí okolo 1 hodiny denně, zatímco studenti okolo 2-3 hodin denně. Děti využívají internet nejvíce na zábavu a komunikaci a mládež ještě navíc na vzdělávání. Obě skupiny používají ke komunikaci nejčastěji Facebook a zjistila jsem, že komunikační program ICQ ztrácí svou popularitu minulých let. Velká část studentů si myslí, že komunikace na internetu je méně kvalitní až nekvalitní, ale stejně tento prostředek komunikace hojně využívají. Zde jsem si všimla menšího rozporu v jejich odpovědích. Podle velké části obou skupin internet vyplňuje jejich volný čas, dále poskytuje možnost vzdělávat se, i když ji ne všichni využívají. Co podle nich nejvíce neposkytuje je erotické a sexuální uspokojení,

částečně pak i citové uspokojení. Do školy se studenti pomocí internetu připravují často, zatímco žáci jen někdy nebo některé odpovědi dokonce vypovídaly o tom, že se žáci ještě nikdy takto do školy nepřipravovali.

Podle zjištěných hodnot se domnívám, že na děti mají vliv zřejmě ještě rodiče a nějakým způsobem jejich volný čas korigují nebo mají více volnočasových aktivit než jejich starší kolegové. Když se celkově ohlédnu za výsledky tohoto výzkumu, nevidím mezi používáním internetu dětmi a mládeží nijak výrazný rozdíl.

Seznam použitých informačních zdrojů

Literatura

1. BRDLIČKA, Bořivoj. *Role internetu ve vzdělávání*. Kladno: 2003. 122 s. ISBN 80-239-0106-0.
2. ČÁP, Jan. MAREŠ, Jiří. *Psychologie pro učitele*. 1. vyd. Praha: Portál, 2001. 656 s. ISBN 80-7178-463-X.
3. GAVORA, P. *Úvod do pedagogického výzkumu*. 1. vydání. Brno: Paido, 2000. 207 s. ISBN 80-85931-79-6.
4. HOFBAUER, Břetislav. *Děti, mládež a volný čas*. Praha: 2004. 173 s. ISBN 80-7178-927-5.
5. JIRÁK, Jan. *Média a společnost: stručný úvod do studia medií a mediální komunikace*. 1. vydání. Praha: Portál, 2003. 207 s. ISBN 80-71786-97-7.
6. LANGMEIER, J. KREJČÍŘOVÁ, D. *Vývojová psychologie*. 4. vydání. Praha: Grada, 2006. 368 s. ISBN 80-247-1284-9.
7. LÉVY, Pierre. *Kyberkultura*. Praha: 2000. 229 s. ISBN 80-246-0109-5.
8. MACEK, Jiří. *Bakalářská práce: Volnočasové využití internetu*. Masarykova Univerzita. Brno: 2010. 42 s.
9. MACEK, P. *Adolescence*. 2.vyd. Praha: Portál, 2003. 144 s. ISBN 80-7178-747-7.
10. NAUMANN, F. *Dějiny informatiky: od abaku k internetu*. 422 s. Praha: Academia, 2009. ISBN 978-80-200-1730-7.
11. NĚMEC, Jiří. a kol. *Kapitoly ze sociální pedagogiky a pedagogiky volného času*. Brno: 2002. 119 s. ISBN 80-7315-012-3.
12. PÁVKOVÁ, J. a kol. *Pedagogika volného času: teorie, praxe a perspektivy výchovy mimo vyučování a zařízení volného času*. Vyd. 4. Praha: 2008. 221 s. ISBN 978-80-7367-423-6.
13. PLEVOVÁ, Irena. *Kapitoly z vývojové psychologie*. Olomouc: 2006. 57 s. ISBN 80-244-1412-0.

14. PŘADKA, M. *Kapitoly z dějin pedagogiky volného času*. Brno: Masarykova univerzita, 1999. 93 s. ISBN 80-210-2033-4.
15. REIFOVÁ, Irena. *Slovník mediální komunikace*. Praha: 2004. 327 s. ISBN 80-7178-926-7.
16. ŘÍČAN, P. *Cesta životem*. 2.vyd. Praha: Portál, 2006. 390 s. ISBN 80-7367-124-7.
17. ŘÍČAN, P. KREJČÍŘOVÁ, D. *Dětská klinická psychologie*. 4. vyd. Praha: Grada, 2006. 603 s. ISBN 80-247-1049-8.
18. ŘÍČAN, Pavel. *Cesta životem*. 1. vyd. Praha: Panorama, 1990. 440 s. ISBN 80-7038-078-0.
19. SEDLÁČEK, Jiří. *Internet II - Komerční využití*. Praha: 1999. 380 s. ISBN 80-7079-839-4.
20. SPOUSTA, V. a kol. *Metody a formy výchovy ve volném čase*. Brno: Masarykova Univerzita, 1996b. 74 s. ISBN 80-210-127-7.
21. SPOUSTA, V. *Teoretické základy výchovy ve volném čase. Úvod do studia pedagogiky volného času*. Brno: Masarykova univerzita v Brně – Pedagogická fakulta, 1997. 183 s. ISBN 80-210-1007-X.
22. ŠIMÍČKOVÁ-ČÍŽKOVÁ, J. a kol. *Přehled vývojové psychologie*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2010. 189 s. ISBN 978-80-244-2433-0.
23. ŠMAHEL, David. *Psychologie a internet: děti dospělými, dospělí dětmi*. Praha: Triton, 2003. 158 s. ISBN 80-7254-360-1.
24. VÁGNEROVÁ, M. *Vývojová psychologie I. – dětství, dospívání*. 1.vyd. Praha: Karolinum, 2005. 467 s. ISBN 80-246-0956-8.
25. VÁGNEROVÁ, M. *Vývojová psychologie: Dětství, dospělost, stáří*. Praha: 2000. 522 s. ISBN 80-7178-308-0.
26. VYBÍRAL, Z. *Psychologie komunikace*. Praha: 2009. 319 s. ISBN 978-80-7367-387-1.
27. WAGNER, Jan. *Nebojme se eLearningu*. Česká škola. 2005.

Internetové zdroje

1. Czech Republic: Internet access by age group, 2011. [online]. Dostupné z: <http://www.newmediatrendwatch.com/markets-by-country/10-europe/43-czech-republic>
2. FALTÝNEK, Lukáš. Psychologické aspekty komunikace na internetu. Diplomová práce. Hradec Králové, 2002. [online]. Dostupné z: <http://psychologie.kvalitne.cz/Fulltext/fulltext.htm>
3. Historie Internetu. [online]. Dostupné z: <http://computechnic.misto.cz/MAIL/Prehled%20internetu.htm>
4. Historie národní sítě pro vědu, výzkum a vzdělávání: Začátky. [online]. Dostupné z: <http://www.cesnet.cz/doc/historie.html>
5. Informační technologie ve společnosti. In: [online]. Dostupné z: http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/informacni_technologie_ve_spolecnosti
6. Internet Users in the European Union. [online]. Dostupné z: <http://www.internetworldstats.com/stats9.htm>
7. KODÝTEK, Pavel. HISTORIE INTERNETU: Než přišel rok 1993. [online]. Dostupné z: <http://www.webdesign.paysoft.cz/clanky/2006/historie-internetu/>
8. Malý historický exkurz za prvními e-shopy. [online]. Dostupné z: <http://www.shopsys.cz/clanky/maly-historicky-exkurz-za-prvnimi-eshopy/>
9. Short History of the Internet. [online]. Dostupné z: <http://www.internetsociety.org/internet/what-internet/history-internet/short-history-internet>
10. Studijní materiál – Aplikace techniky – INTERNET (TE1MP_ATI). [online]. Dostupné z: http://www.ped.muni.cz/wtech/03_studium/ATI.pdf
11. World internet usage and population statistics. [online]. Dostupné z: <http://www.internetworldstats.com/stats.htm>

Přílohy

Příloha A <i>Seznam grafů a tabulek</i>	57
Příloha B <i>Seznam použitých pojmů a zkratk</i>	59
Příloha C <i>Dotazník</i>	60

Příloha A *Seznam grafů a tabulek*

Graf 1: Kolik času celkem strávíte doma, ve svém volném čase, na internetu?.....	33
Graf 2: Kolik času denně strávíte komunikací na internetu?	34
Graf 3: K čemu internet nejčastěji používáte?	34
Graf 4: Jiné nejčastější možnosti využívání internetu.....	35
Graf 5: Jaké programy nebo servery používáte při komunikaci na internetu?.....	36
Graf 6: Jiné programy při komunikaci na internetu?.....	36
Graf 7: Domníváte se, že komunikace na internetu je srovnatelná s komunikací tváří v tvář, která se odehrává v reálném světě?.....	37
Graf 8: Jaký máte vztah k internetu?.....	38
Graf 9: Dovedete si představit Váš život bez internetu?.....	39
Graf 10: Pokud jste zaregistrováni, zakroužkujte na jaké?.....	40
Graf 11: Používáte internet jako nástroj pro přípravu do školy?.....	40
Graf 12: Používáte ve škole internet při výuce?.....	41
Graf 13: Pokud internet ve škole při vyučování používáte, jak ho využíváte?.....	41
Graf 14: Pokud internet ve škole používáte, hodnotíte tuto zkušenost kladně?.....	42
Tabulka 1: Základní údaje o vzorku.....	32
Tabulka 2: Co podle Vás internet poskytuje?.....	38
Tabulka 3: Proč tuto zkušenost hodnotíte kladně?.....	42
Tabulka 4: Komunikace na internetu je méně kvalitní až nekvalitní, empirické hodnoty...44	
Tabulka 5: Komunikace na internetu je méně kvalitní až nekvalitní, teoretické hodnoty...44	
Tabulka 6: Komunikace na internetu je méně kvalitní až nekvalitní, výpočet testového kritéria.....	44

Tabulka 7: Studenti více než 5 hodin denně spíše než žáci, empirické hodnoty.....	45
Tabulka 8: Studenti více než 5 hodin denně spíše než žáci, teoretické hodnoty.....	45
Tabulka 9: Studenti více než 5 hodin denně spíše než žáci, testové kritérium.....	45
Tabulka 10: Studenti používají internet na vzdělávání častěji než žáci, empirické hodnoty	46
Tabulka 11: Studenti používají internet na vzdělávání častěji než žáci, teoretické hodnoty	46
Tabulka 12: Studenti používají internet na vzdělávání častěji než žáci, testové kritérium..	46

Příloha B *Seznam použitých pojmů a zkratek*

ARPANET - počítačová síť spuštěná v roce 1969, která byla zárodkem toho, co dnes chápeme jako Internet

CD – Compact Disc, kompaktní disk

CESNET - zájmové sdružení právnických osob založené v roce 1996 českými veřejnými vysokými školami a Akademií věd ČR

DVD - Digital Versatile Disc, digitální víceúčelový disk

E-LEARNING- vzdělávací proces, využívající informační a komunikační technologie

E-MAIL – elektronická pošta

E-SHOP - Internetový obchod

CHAT - internetová komunikace mezi lidmi prostřednictvím komunikační sítě

IBM - International Business Machines Corporation, přední světová společnost v oboru informačních technologií

ICQ - I Seek You, software pro internetovou komunikaci

QIP - Quiet Internet Pager, software pro internetovou komunikaci

SKYPE - program, který umožňuje provozovat internetovou telefonii a videohovory a přenos souborů

TCP/IP - Rodina protokolů, která obsahuje sadu protokolů pro komunikaci v počítačové síti a je hlavním protokolem celosvětové sítě Internet

USA - Spojené státy americké

WINDOWS - operační systém od firmy Microsoft

YMCA - Young Men's Christian Association, křesťanské sdružení mladých mužů, nejstarší a největší celosvětová mládežnická organizací na světě

DOTAZNÍK

Dobrý den,

jmenuji se Adéla Kalenská a jsem studentkou 3. ročníku Humanitních studií na Filozofické fakultě Univerzity Pardubice. Ve své bakalářské práci se zabývám internetem jako volnočasovou aktivitou. Dotazník je zaměřený na žáky 7. tříd základních škol a studenty 3. ročníků středních škol. Dotazník, který máte před sebou, obsahuje otázky týkající se Vašeho vztahu k internetu. Vyplnění by Vás nemělo stát více jak 10 minut Vašeho času. Prosím, abyste odpovídali **pravdivě** a odpovědi **kroužkujete**. Dotazník je zcela anonymní.

Předem Vám velmi děkuji za pravdivé zodpovězení otázek, Váš čas a přeji Vám hodně studijních i osobních úspěchů.

- 1) **Pohlaví?** a) žena   b) muž
- 2) **Věk?** _____
- 3) **Máte doma přístup k internetu?**   a) ano   b) ne
- 4) **Kolik času celkem strávíte doma, ve svém volném čase, na internetu?**
a) max. 1 hod denně   b) 1-2 hod denně   c) 2-3 hod denně   d) 3-4 hod denně
e) více než 5 hod denně
- 5) **Kolik času denně strávíte komunikací na internetu?**
a) Do 30 minut   b) 1 hodinu   c) 2 hodiny   d) 3 hodiny   e) více než 3 hodiny
f) na internetu nekomunikuji
- 6) **K čemu internet nejčastěji používáte?** (zakroužkujte maximálně 2 odpovědi)
a) na komunikaci (Facebook, Icq, email,..)
b) k vzdělávání
c) pro zábavu (online hry, online filmy,..)
d) informační účel (počasí, mapy, TV program,..)
e) jinak, prosím uveďte: _____

7) **Jaké programy nebo servery používáte při komunikaci na internetu?** (možnost více odpovědí)

- a) Facebook   b) Twitter   c) Icq, Qip   d) email   e) chatové servery
 f) jiný, prosím uveďte: _____

8) **Domníváte se, že komunikace na internetu je srovnatelná s komunikací tváří v tvář, která se odehrává v reálném světě?**

- a) Ano, ve většině případů je srovnatelná
 b) Ne, není srovnatelná, komunikace na internetu je ve většině případů kvalitnější
 c) Ne, není srovnatelná, komunikace na internetu je ve většině případů méně kvalitní až nekvalitní
 d) Nedokáži posoudit

9) **Co podle Vás internet poskytuje?** (u každého tvrzení vyberte jednu možnost a zakřížkujte ji v příslušném políčku)

- 1 rozhodně ano**
2 spíše ano
3 nevím
4 spíše ne
5 rozhodně ne

	1	2	3	4	5
Možnost vzdělávat se					
Potřebné informace o společnosti a světě					
Potřebné profesní informace					
Pocit sounáležitosti s lidmi na internetu					
Vyplnění volného času					
Kontakt s druhými lidmi, překonání osamocení					
Citové uspokojení					
Erotické a sexuální uspokojení					

10) **Jaký máte vztah k internetu?**

- a) kladný (používám ho rád/a)
 b) záporný (používám ho jen v nejnútnejších případech)
 c) neutrální

11) Dovedete si představit Váš život bez internetu?

- a) ano   b) ne   c) nevím

12) Jste zaregistrován/a na nějaké sociální síti?

- a) ano   b) ne

13) Pokud jste zaregistrováni, zakroužkujte na jaké. (možnost více odpovědí)

- a) Facebook   b) Twitter   c) Myspace   d) Google+

e) na jiné, prosím uveďte: _____

14) Používáte internet jako nástroj pro přípravu do školy?

- a) ano, často   b) ano, někdy   c) téměř nikdy   d) nikdy jsem ho
nepoužil/a

15) Používáte ve škole internet při výuce?

- a) ano, často   b) ano, někdy   c) ne, nikdy

16) Pokud internet ve škole při vyučování používáte, jak ho využíváte?

- a) procvičování látky (učiva)
b) názorné ukázky (k upřesnění probírané látky, videa, obrázky, atd.)
c) Jinak, prosím uveďte: _____

17) Pokud internet ve škole používáte, hodnotíte tuto zkušenost kladně?

- a) ano, uveďte proč: _____
b) ne, uveďte proč: _____

Děkuji Vám za spolupráci.